

GOA UNIVERSITY
Taleigao Plateau, Goa
Programme of B.A. B.Ed Semester VIII
EXAMINATION OF APRIL 2025

REVISED

Instructions to Candidates:

1. Candidates are requested to be present at the place of examination fifteen minutes before the commencement of the examination.
2. Candidates are forbidden from taking any book, paper or copy material of any kind into the examination hall and any student found copying will be penalized.
3. Centre and place of examination will be the respective college.
4. Mobile phones, Bluetooth enabled gadgets, communication devices etc. are not allowed in the examination hall.
5. The written examination will be conducted in the following order:

Day and Date	Time	Paper
Saturday 19/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Guidance and Counselling ✓
Monday 21/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper VIII - History of Marathi Literature 1651 - 1818 ✓ Hindi Paper VIII - Hindi Sahitya - Ritikal ✓ Konkani Paper VIII - Functional Konkani (Part II) ✓ English Paper VIII - New Literatures in English ✓ History Paper VIII - History of Marathas ✓ Geography Paper VIII - Climatology and Oceanography ✓
Tuesday 22/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XIV - Grammar of Marathi Language Hindi Paper XIV - Sahityashastra Bhag II Konkani Paper XIV - Introduction to Konkani Linguistics (Part II) English Paper XIV - Writing for Media History Paper XIV - History of the United States of America (1861 - 1963) Geography Paper XIV - Agriculture Geography II

Wednesday 23/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	<p>Marathi Paper IX - Rasa - Theory and Literary Criticism ✓</p> <p>Hindi Paper IX - Adhunik Hindi Gadya ✓</p> <p>Konkani Paper IX - Novel as a Literary Form (Part II) ✓</p> <p>English Paper IX - Twentieth Century British Literature ✓</p> <p>History Paper IX - Towards Freedom (1905 - 1947) ✓</p> <p>Geography Paper IX - Regional Development of India ✓</p>
Thursday 24/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	<p>Marathi Paper XV - Cultural Background of Goan Marathi Literature</p> <p>Hindi Paper XV - Hindi Vyakran</p> <p>Konkani Paper XV - Indian Poetics (Part II)</p> <p>English Paper XV - Modern Literary Theory</p> <p>History Paper XV - India since Independence</p> <p>Geography Paper XV - Regional Planning in India</p>
Friday 25/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	<p>Marathi Paper X - Writing Skills for Media ✓</p> <p>Hindi Paper X - Nibandh Evam Jansanchar ✓</p> <p>Madhyam Lekhan</p> <p>Konkani Paper X - History of Konkani Language and Literature (Part II) ✓</p> <p>English Paper X - Indian Literature in English ✓</p> <p>History Paper X - History of Modern Europe (1815-1945) ✓</p>
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	<p>Geography Paper X (Practical) - Remote Sensing and GIS ✓</p>
Saturday 26/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	<p>Marathi Paper XVI - Modern Marathi Literature: Marathi Historical Novel and Science Fiction</p> <p>Hindi Paper XVI - Rachanakar ka Vishesh Adhyayan - Mannu Bhandari</p> <p>Konkani Paper XVI - Study of Konkani Drama (Part II)</p> <p>English Paper XVI - Indian Diaspora Writing</p> <p>History Paper XVI - History of China (1839 - 1976)</p>
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	<p>Geography Paper XVI (Practical) - Quantitative Techniques in Geography II</p>

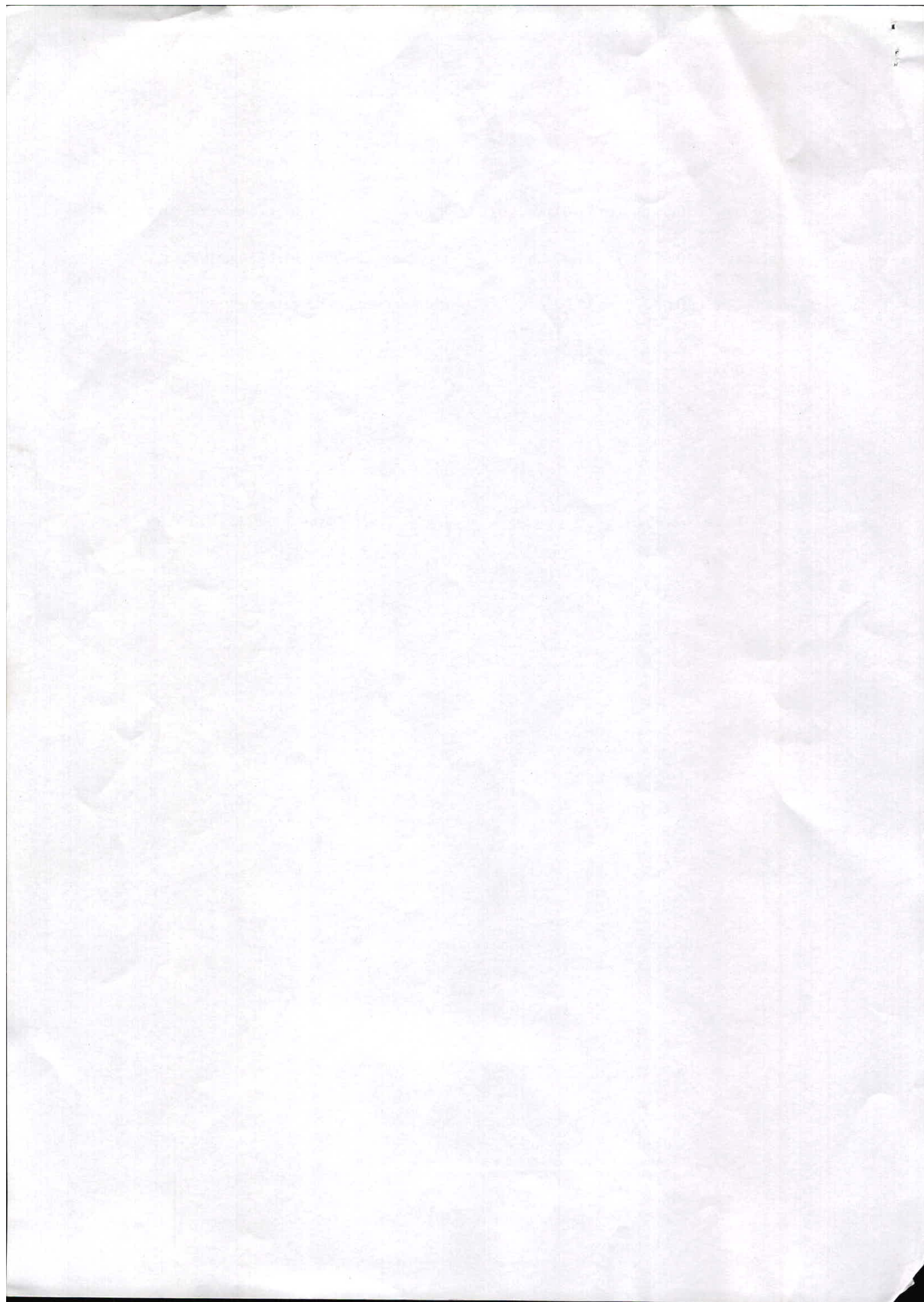

Monday 28/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>Marathi/Konkani</u>
Tuesday 29/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>English/Hindi</u>
Wednesday 30/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: <u>Inclusive Education</u>
Saturday 03/05/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>History / Geography</u>

DATE: 24/03/2025

CONTROLLER OF EXAMINATIONS

GOA UNIVERSITY

B.Sc/B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Guidance and Counselling

Paper Code: BSBAEDUCD02

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instructions:-

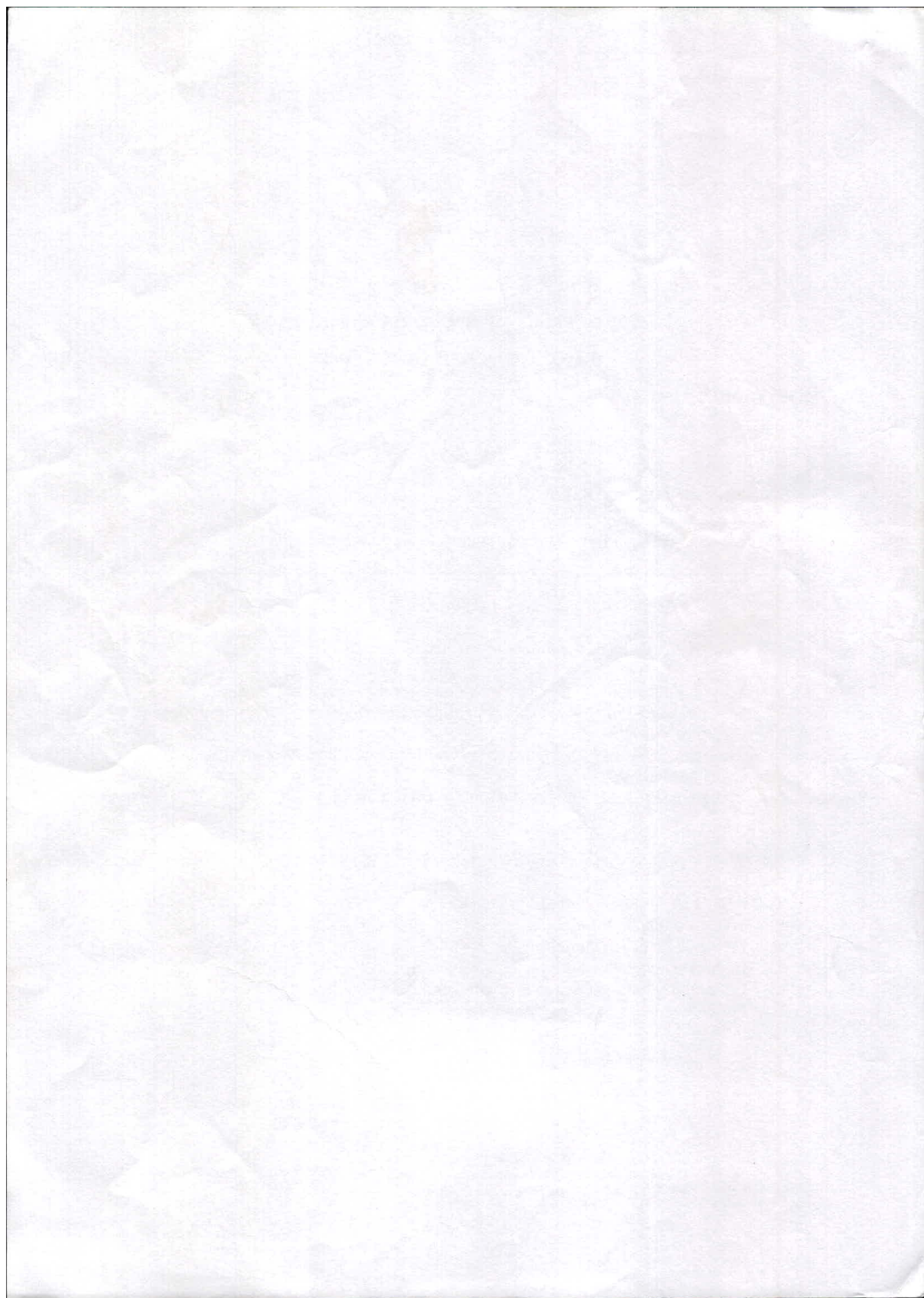
- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate the full marks to the questions.

I) Answer any **three** of the following in **200** words each. **(3x5=15)**

- a) What is Educational Guidance? Why do we need Educational Guidance?
- b) Explain the role of Home and School as agencies of guidance with appropriate examples.
- c) How can a teacher be a counselor in order to promote positive mental health? Explain briefly.
- d) 'Different skills play an important role in counseling', justify the statement.

II) Write short notes on any **five** of the following in **100** words each. **(5x3=15)**

- a) Relevance of the Interest test in guidance.
- b) Sources of career information.
- c) Merits of Eclectic counselling.
- d) Cognitive behavior test.
- e) Counselling for addiction to a virtual world.
- f) Professional ethics of a counsellor.

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed. Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Marathi: Literature 1651-1818

Paper Code: MAR 08

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे (३ X ५ = १५) लिहा.

१. शाहीर प्रभाकर यांच्या शाहिरी काव्याचे विशेष लिहा.
२. कवी श्रीधरांच्या 'पांडवप्रताप' या ग्रंथाचा परिचय करा.
३. 'शाहिरी कविता ही बहुजनाची कविता आहे.' असे का म्हटले जाते?
४. पंडिती काव्यनिर्मितीची प्रेरणा स्पष्ट करा.
५. कृष्णभट्ट बांदकर यांच्या लेखनाचे वेगळेपण लिहा.

प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे (३ X ५ = १५) लिहा.

१. 'पिटरपुराण' या ग्रंथाचा परिचय करा.
२. बखरीला 'ऐतिहा वृत्तकथन' असे का म्हटले जाते ?
३. आनंदतनय स्त्रियांचे व मुलांचे आवडते कवी का बनले ?

४. 'झुला' या गोमंतकीय वाङ्मयप्रकाराची माहिती द्या.

५. लावणी वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.३. अ. कलाकवी मुक्तेश्वर यांच्या वाङ्मयीन कर्तृत्वाचा आढावा घ्या. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.३. आ. पंडिती कविता म्हणजे काय ते सांगून पंडिती कवितेच्या गुणदोषांची चर्चा करा.

प्र.४. अ. लावणी व पोवाडा या काव्यप्रकारांचे सौंदर्य विशद करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.४. आ. पेशवेकालीन बखरीचा सविस्तर परिचय करा.

प्र.५. अ. संत सोहिरोबानाथ आंबिये यांच्या काव्यसंपदेचा परिचय करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.५. आ. खिस्ती मराठी वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.६. अ. आज्ञापत्राचे वाङ्मयीन विशेष स्पष्ट करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.६. आ. आज्ञापत्रात आलेले 'वृत्ती आणि इनाम' धोरणाविषयी विवेचन करा.

3. A) Explain in detail the elements and factors controlling weather and climate. 10
- OR
- B) Define the wind, types and its global pattern. 10
4. A) Discuss the factors affecting temperature distribution. 10
- OR
- B) Discuss the types and spatio-temporal patterns of precipitation. 10
5. A) Explain the global pressure variations and its linkages with the wind belts. 10
- OR
- B) Write a detailed note of types of winds. 10
6. A) Discuss the classical and recent views on the origin of Indian Monsoon. 10
- OR
- B) Discuss the factors controlling salinity of the ocean. 10

21

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed. Semester - VI / VIII

Paper Title: Hindi Sahitya: Ritikal

Paper Code: HNE-08

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)

- I. रीतिसिद्ध कवियों के काव्य का मुख्य विषय क्या था?
- II. रीतिकाल के धार्मिक परिवेश पर प्रकाश डालिए।
- III. कवि भूषण का परिचय दीजिए।
- IV. कवि घनानंद के काव्य में नायिका के विरह का वर्णन किस प्रकार हुआ है ?
- V. विरोधाभास अलंकार को उदाहरण सहित परिभाषित कीजिए।

2. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)

- I. रीतिमुक्त किन्हीं दो कवियों का परिचय दीजिए।
- II. रीतिसिद्ध काव्यधारा की किसी एक विशेषता को स्पष्ट कीजिए।
- III. रीतिकाल की दरबारी संस्कृति का विवेचन कीजिए।
- IV. रीतिकालीन कवियों की प्रेम वर्णन पद्धति को स्पष्ट कीजिए।
- V. शाला छंद को उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए।

3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। (5)

। देखु 'पद्माकर' गोविन्द की अमित छवि,
संकर समेत विधि आनंद सों बाढ़ो है।
झिझिकत झूमत मुदित मुसुकात गहि,

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Rasa Theory and Literary Criticism

Paper Code: MAR 09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks:70]

Q 1. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

- अ. विभावाचा त्याच्या प्रकारांसह परिचय करून द्या.
- आ. शांतरसाचे स्वरूप सांगा.
- इ. समीक्षेत आस्वादना या पायरीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ई. समीक्षेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- उ. काकांच्या जीवावर बेललेला कोणताही एक प्रसंग लिहा.

Q 2 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

- अ. रसनिष्पत्तीत अनुभावाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- आ. रसाचे कार्य कोणते ते लिहा.
- इ. समीक्षकाकडे संवेदनशीलता असावी असे का म्हटले जाते?
- ई. समीक्षेत मूल्यमापन ही पायरी का महत्त्वाची ठरते?
- उ. तीर्थाटनाच्या अनुषंगाने लेखकाने सांगितलेल्या आठवणींपैकी कोणतीही एक आठवण सांगा.

Q 3 अ) भरतमुनींच्या रससूत्राचे विश्लेषण करा.

10

किंवा

आ) भट्टनायक आणि अभिनवगुप्त यांनी सांगितलेली रसविषयक मते सविस्तरपणे लिहा.

Q 4 अ) वाङ्मयीन समीक्षा करताना समीक्षकाला कोणकोणत्या गोष्टी लक्षात घ्याव्या लागतात.

10

किंवा

आ) समीक्षकाचे व्यक्तिमत्त्व कोणकोणत्या गुणांनी परिपूर्ण असावे ते विस्ताराने सांगा.

Q 5 अ) 'साहित्य हे वंश, युगप्रवृत्ती आणि परिस्थिती यांची निर्मिती असते.' या विधानाची साधकबाधक चर्चा करा.

10

किंवा

आ) आस्वादक समीक्षेचे स्वरूप विशद करा.

Q6 अ) मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीच्या आधारे काकांच्या स्वभावाचा आढावा घ्या.

10

किंवा

आ) 'बालकाण्ड' मधून तत्कालीन समाजाचे दर्शन कसे घडते ते सोदाहरण सांगा.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII
Paper Title: Adhunik Hindi Gadya
Paper Code: HNE-09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Q1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। 3X5=15

- प्रेमचंद युगीन हिंदी कहानियों की प्रमुख विशेषताओं को रेखांकित कीजिए।
- द्विवेदी युगीन हिंदी निबंधों की प्रासंगिकता पर प्रकाश डालिए।
- सच्चिदानंद हीरानंद वात्स्यायन 'अज्ञेय' का संक्षिप्त परिचय लिखिए।
- कबीर को अपने जन्म के बारे में नीमा से कौन-सी बात पता चलती है?
- कबीर ने सिकन्दर को जुलाहों की किस खूबी के बारे में बताया?

Q2. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। 3X5=15

- प्रसादोत्तर युगीन हिंदी नाटकों में प्रस्तुत विषयों का विवेचन कीजिए।
- भारतेंदु युगीन रंगमंच पर प्रकाश डालिए।
- हिंदी उपन्यासों के अंतर्गत राजेन्द्र यादव के योगदान को स्पष्ट कीजिए।
- नूरा की चारित्रिक विशेषताओं को रेखांकित कीजिए।
- कायस्थ के अनुसार कबीर की भाषा कैसी है?

Q3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भों सहित व्याख्या कीजिए।

05

i) 'चलो, अच्छा हुआ। अब और ज्यादा घूमा करेंगे। और इसी चबूतरे पर 'आकर सो जाया करेंगे। हम सिर के नीचे कपड़े का थान रख लिया करेंगे, तुम अपनी सन्दूकची रख लिया करना।'

अथवा

ii) 'बस, लौट आयी। तेरे घर नहीं आती तो नहीं आती। अब आ गयी तो तुम्हें कैसे छोड़ जाऊँ! ... यह जिन्दगानी तो तेरे साथ ही काटूंगी, आगे देखा जायेगा।'

आ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

05

i) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक के शीर्षक की सार्थकता पर प्रकाश डालिए।

अथवा

ii) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक के संदर्भ में मंचीयता का विवेचन कीजिए।

Q4. अ) हिंदी के आँचलिक उपन्यासों का विवेचन कीजिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

$$5+5=10$$

i) प्रेमचंदपूर्व हिंदी कहानियाँ ।

ii) कमलेश्वर का कहानी संसार।

Q5. अ) भारतेन्दु युगीन हिंदी निबंधों को रेखांकित कीजिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

i) शुक्ल युगीन हिंदी निबंधों की विशिष्टता।

ii) हजारीप्रसाद द्विवेदी और उनके निबंध।

Q6. अ) प्रसाद युगीन हिंदी नाटकों पर प्रकाश डालिए।

10

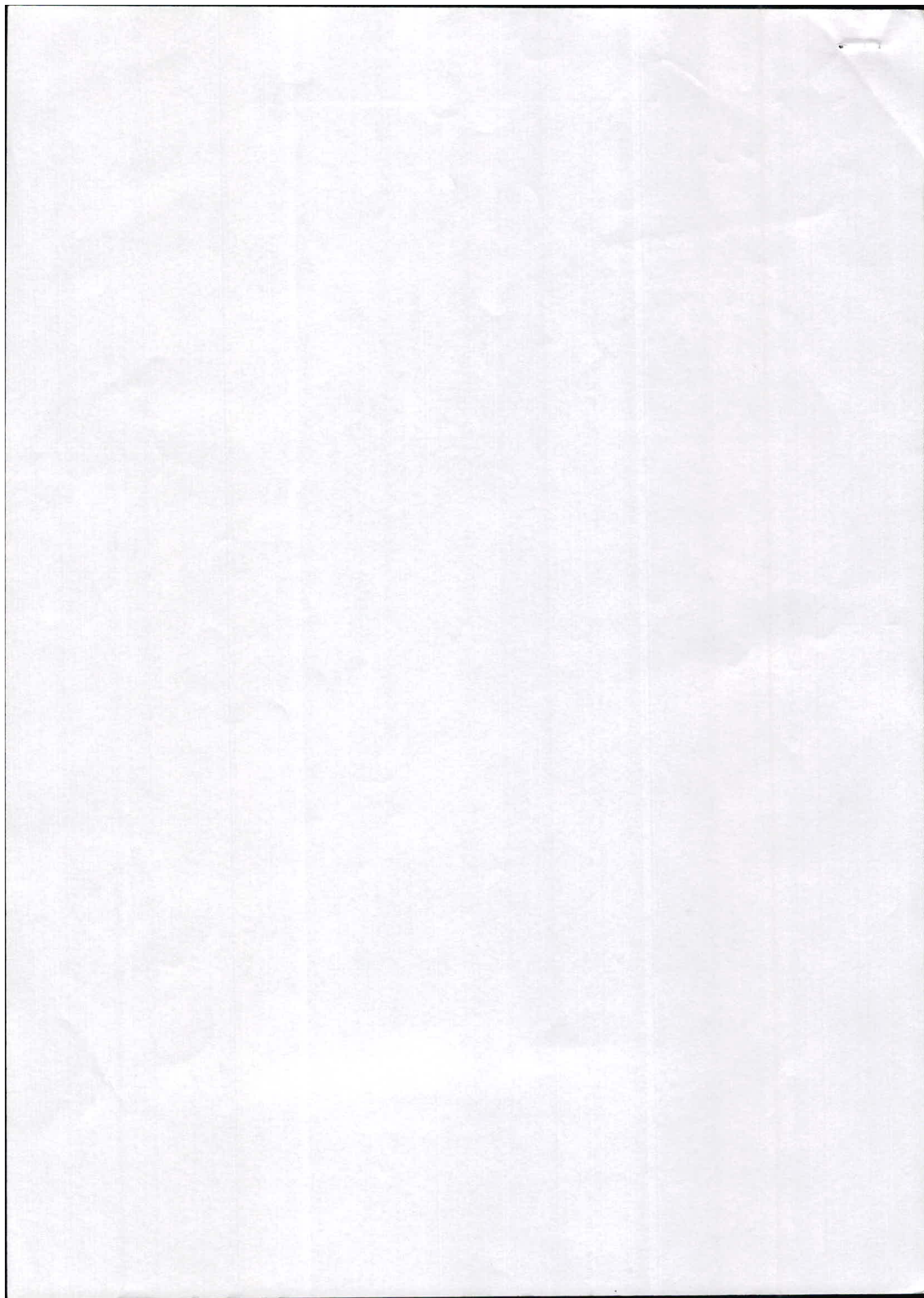
अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

i) मध्ययुगीन लोक रंगमंच।

ii) नाटककार सुरेन्द्र वर्मा।

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Novel as a Literary Form (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

- सुचोवण्यो:**
1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
 2. प्रस्ना सामकार दरेकाचे गूण दिल्यात.

प्र. 1. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (16)

- अ. "दिसवड्याच्या आशेन गांवचो लोक शेतांचे म्हत्व विसरता". ह्या विधानाचेर देखीं सयत उजवाड घालात.
आ. पर्यावरणाचे नदरेंतल्यान 'अच्छेव' कादंबरेचो नियाळ करात.

प्र. 2. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (14)

- अ. 'अच्छेव' कादंबरेंतल्या म्हत्वाच्या घडणुकांचेर बरयात.
आ. नानू आनी मानुयेलाच्या मतभेदा विशीं वर्णन करात.

प्र. 3. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (10)

- अ. 'अच्छेव' कादंबरेंतल्या निमण्या प्रसंगाचेर तुमचे विचार खोलायेन बरयात.
आ. बाबुसो हें एक नकारात्मक पात्र ते विशीं तुमचीं मतां मांडात.

प्र. 4. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (10)

- अ. कोळंब गांवांच्या फुडारा खातीर सावळ्या मास्तरान केल्या संघर्शाची काणी तुमच्या उतरांनी बरयात.
आ. रुक्मीण आनी पंडरीन घेतिल्या निर्णयाचे परिणाम कादंबरेंत कशे तरेन दिसता तें बरयात.

प्र. 5. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोन वाक्यांचे संदर्भा सयत स्पश्टीकरण

बरयात.

(10)

अ. "ना रे बाप्पो फांल्यां रोवणी"

आ. "मास्तर, फुलां आनी कित्याक? कर्माक"

इ. "फांल्यां कितें पयशे पडपाचे आसा दिसता पुता"

ई. "सगल्या गणपतींक पावतल्यो?"

प्र. 6. टिपो बरयात (खंयच्योय दोन)

(10)

अ. आबूचें पात्र चित्रण

आ. कादंबरेतलो धालामांड

इ. देवकीची परिस्थिती

ई. केंसराचो संघर्श

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Twentieth Century British Literature

Paper Code: ENG 603

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Answer sub-questions in Q.1 and Q.2 in approximately 150 words each.
- 3) Answer Q.3 to Q.6 in approximately 400 words each.
- 4) Figures to the right indicate maximum marks allotted to the question.

Q1. Write short notes on any THREE of the following: (3x5=15)

- a) Hopkins' sonnet *The Windhover*, written in his signature sprung rhythm captures a sensuous experience and a moral reflection. Elucidate.
- b) What images does Rosenberg use to convey the sense of isolation and alienation felt by a soldier in a battlefield in his poem *Break of Day in the Trenches*?
- c) Are characters like Vladimir, Estragon, Pozzo and Lucky relevant today? Why?
- d) What does the tree symbolise in *Waiting for Godot*?
- e) Who were the Imagists? What role did they play in the modernist movement.

Q2. Write short notes on any THREE of the following: (3x5=15)

- a) An important theme of *Candida* is the hollowness of male superiority. Why?
- b) In act 3 of *Candida*, Marchbanks, while talking to James Morell, says, 'only that I've been making a fool of myself here in private whilst you have been making a fool of yourself in public'. Explain why he says this.
- c) The windmill incident and its significance in George Orwell's *Animal Farm*.

- d) The role and significance of Moses in George Orwell's *Animal Farm*.
- e) Examine briefly **two** important features of existential theory.

Q3.

- A) T. S. Eliot's *The Love Song of J. Alfred Prufrock* is a song of frustration and passion, timidity and emotional conflict; it articulates the ennui and boredom of city life and its agonising loneliness. Discuss with quotes and illustrations. (10)

OR

- B) To what metaphorical journey does Yeats' *Sailing to Byzantium* refer? Explain with quotes and illustrations from the text of the poem. (10)

Q4.

- A) The Nobel citation for the prize awarded to Shaw said "for his work which is marked by both idealism and humanity, its stimulating satire often being infused with a singular poetic beauty" Discuss with illustrations from *Candida*. (10)

OR

- B) *Waiting for Godot* is about an absent protagonist who seems to be continuously "evolving alongside us into the unforeseeable future." – Mary Bryden. Examine with quotes and illustrations. (10)

Q5.

- A) *Animal Farm* is an extremely political novella. Using satirical allegory, what message does George Orwell want to convey? (10)

OR

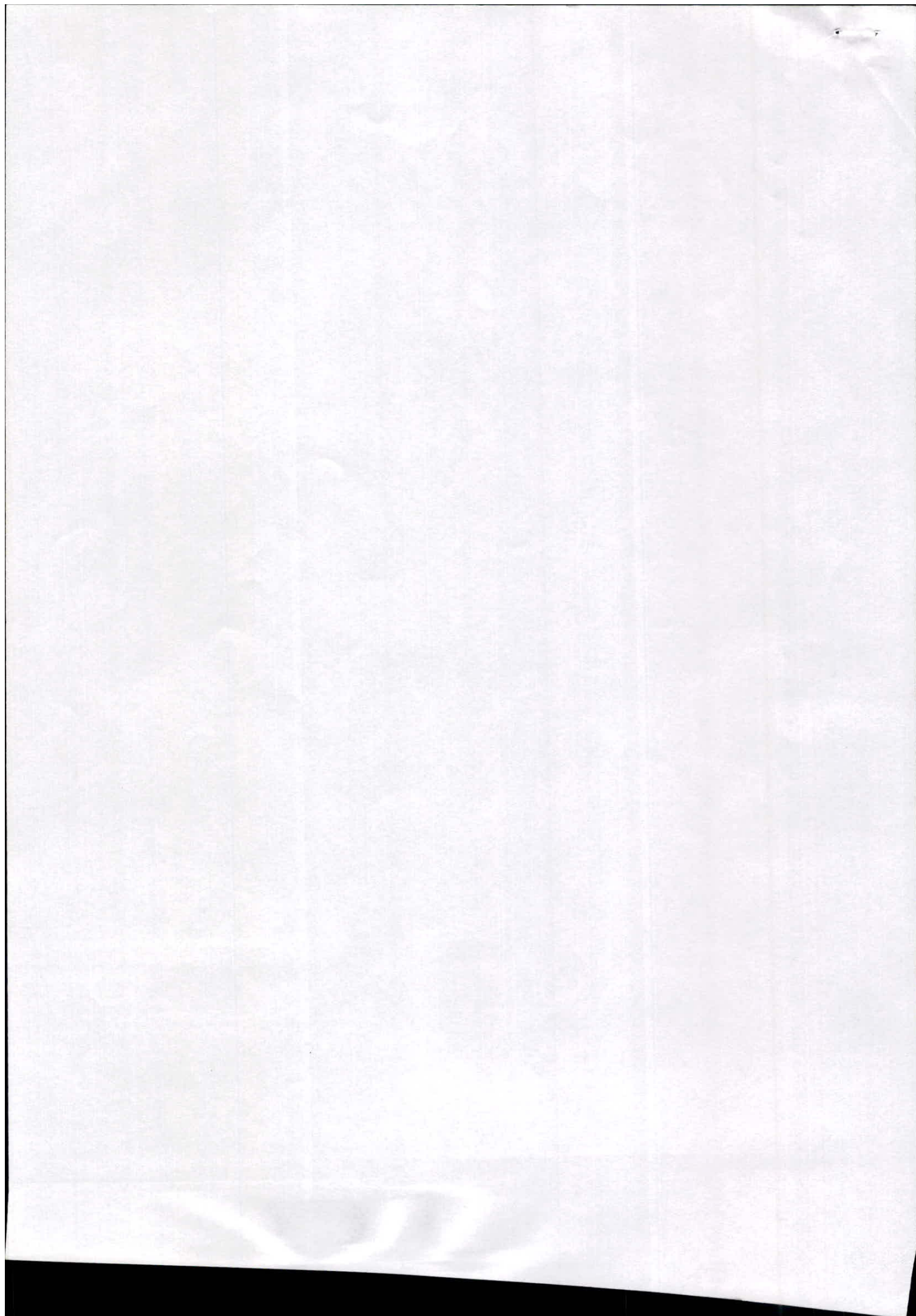
- B) What kind of a novella is *Animal Farm*? Why does Orwell use this particular technique? (10)

Q6. A) Write an essay on the impact of the world wars on the literature of the 20th century.

(10)

OR

- B) "Life is not a series of gig lamps symmetrically arranged; life is a luminous halo...." this quote is from Virginia Woolf's essay, 'Modern Fiction' in *The Common Reader*, 1925. What method is she rejecting and which one is she advocating for the craft of fiction. Discuss with examples. (10)

GOA UNIVERSITY**B.A.B.Ed Semester - VI / VIII****Paper Title: Towards Freedom (1905-1947)****Paper Code: HIS 602****[Duration: 2 Hours]****[Total Marks: 70]**

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each.**3x5=15**

- Explain the main reasons for the Partition of Bengal in 1905.
- What was the role of Dr. Annie Besant in the freedom movement of India.
- State the main causes that led to the growth of Communalism in India during British rule.
- Assess Bhagat Singh's contribution to the revolutionary movement in India.
- Mention the main provisions of the Gandhi-Irwin Pact.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each.**3x5=15**

- Explain the Lahore Session of 1940.
- Briefly describe the impact of World War II on India's freedom movement.
- State the reasons for the failure of the August offer of 1940.
- Comment on the impact of the Red Fort trials.
- Mention the main provisions of the Indian Independence Act of 1947.

Q.3. A) Examine the Swadeshi and Boycott movement of 1905 and its impact.**10****OR****Q.3. B) Trace the history of the Muslim League and the Hindu Mahasabha.****Q.4. A) Explain the events that led to the Non-Cooperation Movement and its outcome.****10****OR****Q.4. B) Write an essay on the Civil Disobedience Movement from 1930-32.**

Q.5. A) Analyse the role of Jinnah from 1940 in the creation of Pakistan.

10

OR

Q.5. B) Comment on the Cripps proposal and give reasons for its failure.

Q.6. A) Elucidate on the Quit India Movement and its Impact.

10

OR

Q.6. B) Explain the Cabinet Mission plan.

GOA UNIVERSITY**B.A.B.Ed Semester - VI / VIII****Paper Title: Regional Developmental of India****Paper Code: BABEDGP-09****[Duration: 2 Hours]****[Total Marks: 70]****Instructions:** 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate maximum marks.

3. Use of stencils is allowed.

Q. 1. Write on any THREE of the following.**15**

- a) Concepts of disparity.
- b) Development region.
- c) Transportation disparities in North East India
- d) Regional inequality.
- e) Metropolitan region.

2. Write on any THREE of the following:**15**

- a) Multi-level planning.
- b) Indian Suez canal
- c) Antarctica expeditions.
- d) Multipurpose project.
- e) Anand Dairy farming

3. A) Examine the regional disparities of Jharkhand.**10****OR****3. X) Disparity and development are two faces of a coin justify.****10**

4. A) Describe the issues associated with water disputes. 10

OR

4. X) Examine the merits of Bastar plateau in tribal development plan. 10

5. A) Discuss on the advantages of Mumbai metropolitan region 10

OR

5. X) Give and account of the futuristic plans of Konkan railway corporation 10

6. A) Examine the significance of Antarctica expeditions. 10

OR

6. X) Write on the merit and demerits of river linking projects. 10

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Writing Skills for Media

Paper Code: MAR 10

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

प्र. १ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

१५

१. चित्रपट परीक्षणातील साहित्यिक घटक विशद करा.
२. दैनंदिन वृत्तपत्रात वाचकांच्या पत्रव्यवहाराचे महत्त्व अधोरेखित करा.
३. मुद्रितशोधनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
४. वाचकांचा पत्रव्यवहाराचे स्वरूप विशद करा.
५. ग्रंथ परीक्षण करताना कोणत्या प्रमुख बाबींचा विचार केला जातो?

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

१५

१. मुद्रितशोधनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही आठ खुणा सांगून त्यांचा अर्थ स्पष्ट करा.
२. भाषांतर म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार विशद करा.
३. संपादन कार्याची परिचय करा.
४. पटकथेचे मुख्य घटक कोणते आहेत?
५. ग्रंथ परीक्षकाच्या अंगी कोणते महत्वाचे गुण असायला हवेत?

प्र. ३. अ. तुम्हाला आवडलेल्या कोणत्याही एका नाटकाचे परीक्षण लिहा.

१०

किंवा

आ. तुम्ही वाचलेल्या कोणत्याही एका ग्रंथाचे परीक्षण लिहा.

प्र.४. अ. तुमच्या गावातील रस्त्यांची झालेली दुर्दशा याविषयी तक्रार करणारे पत्र दैनिक उजाला मधील वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा.

०५

किंवा

आ. 'नोकरी भरतीत वाढता भ्रष्टाचार' हा दैनिक 'सत्यम' मधून प्रसिध्द झालेले लेख आवडला, त्याविषयी प्रतिक्रिया व्यक्त करणारे पत्र वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा.

ब. पुढे दिलेल्या मूळ उताऱ्याच्या आधारे त्या खालील मुद्रित उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा.

०५

मूळ उतारा -

बिले आपल्या मातापित्यांचे सहावे अपत्य होते. त्यातील दोन अपत्ये अल्प वयातच निवर्तली. आईवडील पुत्रप्राप्तीसाठी आसुसलेले होते. भुवनेश्वरी देवीनी एक वर्ष भगवान शंकराचे सोमवार व्रत पाळले होते. विश्वनाथ दत्त यांची एक वृद्ध आत्या वाराणसीत राहत होती. ती रोज वीरेश्वराच्या मंदिरात जाऊन विश्वनाथ दत्त यांना पुत्रप्राप्ती व्हावी यासाठी देवाला साकडे घालायची. योग्य वेळी भुवनेश्वरी देवी गर्भवती झाल्या. एके रात्री त्यांना स्वप्नात खुद्द वीरेश्वर शिवाने दर्शन दिले आणि त्यांच्यापोटी जन्म घेण्याची इच्छा व्यक्त केली. म्हणूनच या बालकाचा जन्म शुक्रमुनी सारखा पवित्र होता.

मुद्रित उतारा -

बीले आपल्या मातापित्यांचे सहावे अपत्य होते. त्यातील दोन अपत्ये अल्प वयातच निवर्तली. आईवडील पुत्रप्राप्तीसाठी आसुसलेले होते भुवनेश्वरी देवीनी एक वर्ष भगवान शंकराचे सोमवार व्रत पाळले होते. विश्वनाथदत्त यांची एक वृद्ध आत्या वाराणसीत राहत होती. ती रोज वीरेश्वराच्या मंदिरात जाऊन विश्वनाथ दत्त यांना पुत्र प्राप्ती व्हावी यासाठी देवाला साकडे घालायची. योग्य वेळी भुवनेश्वरी देवी गर्भवती झाल्या. एक रात्री त्यांना स्वप्नात खुद्द वीरेश्वर शीवाने दर्शन दिले आणि त्यांच्यापोटी जन्म घेण्याची इच्छा व्यक्त केली. म्हणूनच या बालकाचा जन्म शूक्रमुनी सारखा पवित्र होता.

प्र.५ अ. 'दिपज्योती' या मासिकाचे शीर्षकपृष्ठ अनुक्रमणिकेसह तयार करा.

१०

किंवा

ब. पुढील कथानकाच्या आधारे पटकथा लिहा.

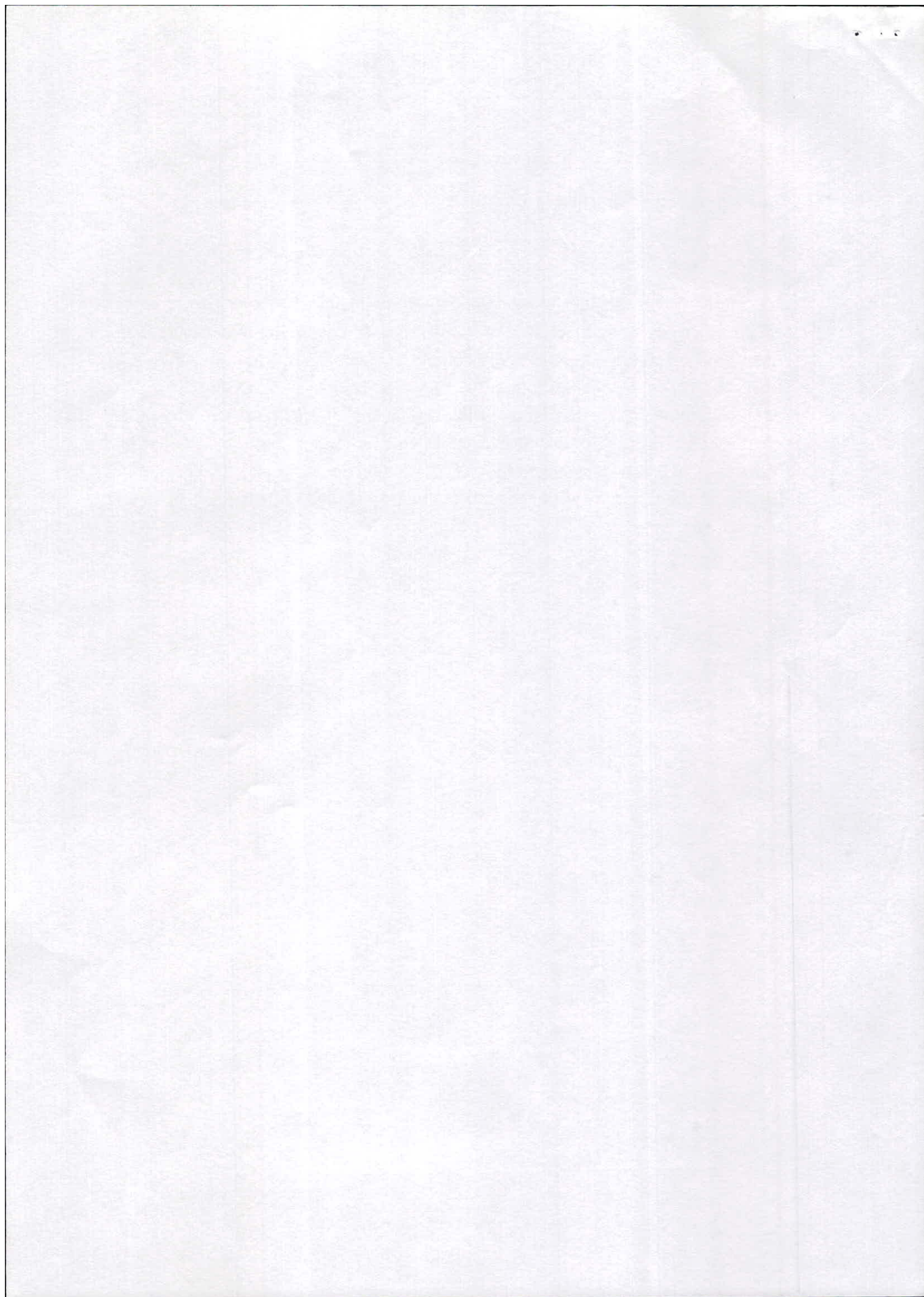
एक छोटा मुलगा आपल्या घराजवळील एका वृद्ध वृद्धाश्रमातील व्यक्तीला रोज भेटायला जातो.....त्या वृद्धाचे जीवन एकटेपणाने व्यतीत होत होते.....एक दिवस मुलागा त्याच्याशी हास्य योगाचे महत्त्व पटवून

देतो.....हळूहळू दोघेही एकमेकांचे चांगले मित्र होतात..... वृद्ध व्यक्तीला त्याच्या शेवटच्या वयात एक नवीन मित्र मिळाला आणि मुलाला त्याच्या जीवनाचे महत्त्व समजते.

प्र.६ पुढील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा

१०

Mahatmaji was real leader of men and he led the people. He never played to the gallery or cared to secure cheers from the crowd. Indeed more than at any time, today, there is an urgent need to understand the message of Bapu. He believed in work and according to him, life should be one, of ceaseless activity. He never believed in the maxim that 'ends justify the means.' If only he lived for another quarter of a century he would have established international peace based upon his philosophy of life. Because once he said, "No nation belongs to itself, every nation belongs to the world. I want my country to be free so that it might die to serve the cause of humanity."

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Nibandh Evam Jansanchar Madhyam Lekhan

Paper Code: HNE-10

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

प्रश्न1. निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर 500-600 शब्दों में निबंध लिखिए-(15)

- I. मेरा प्रिय साहित्यकार।
- II. करत-करत अभ्यास के, जड़मति होत सुजान !
- III. यदि मैं गोवा का मुख्यमंत्री होता....
- IV. गोवा में बढ़ती दुर्घटनाएँ।
- V. पुस्तक वाचन बनाम इलेक्ट्रॉनिक मीडिया।

प्रश्न2. (अ) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए-

(12)

- I. वृत्तचित्र लेखन के उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए।
- II. समाचारों के विभिन्न स्रोतों की संक्षिप्त चर्चा कीजिए।
- III. प्रूफ के विभिन्न प्रकार कौन-कौन से हैं?
- IV. 'साक्षात्कार' किसे कहते हैं? समझाइए।
- V. आत्म समीक्षा से आप क्या समझते हैं और इसकी आवश्यकता क्यों होती है?

(आ) प्रूफ पठन के निम्नलिखित चिह्नों के अर्थ बताइए:

(03)

- I. Δ
- II. # more
- III. ?/
- IV. ∇
- V. \equiv
- VI. \sim

प्रश्न3.(अ) साक्षात्कारकर्ता के गुणों पर प्रकाश डालिए।

(10)

अथवा

(आ) साक्षात्कार के तत्वों की विस्तार से विवेचना कीजिए।

(10)

प्रश्न4.(अ) पुस्तक समीक्षक के गुणों को स्पष्ट करते हुए प्रभाववादी समीक्षा की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए।

(10)

अथवा

(आ) पुस्तक समीक्षा की प्रक्रिया को क्रम से समझाइए।

(10)

प्रश्न5. (अ) समाचार लेखन के चरणों का उल्लेख करते हुए सूत्रोल्लेख एवं आमुख तत्व को स्पष्ट कीजिए। (10)

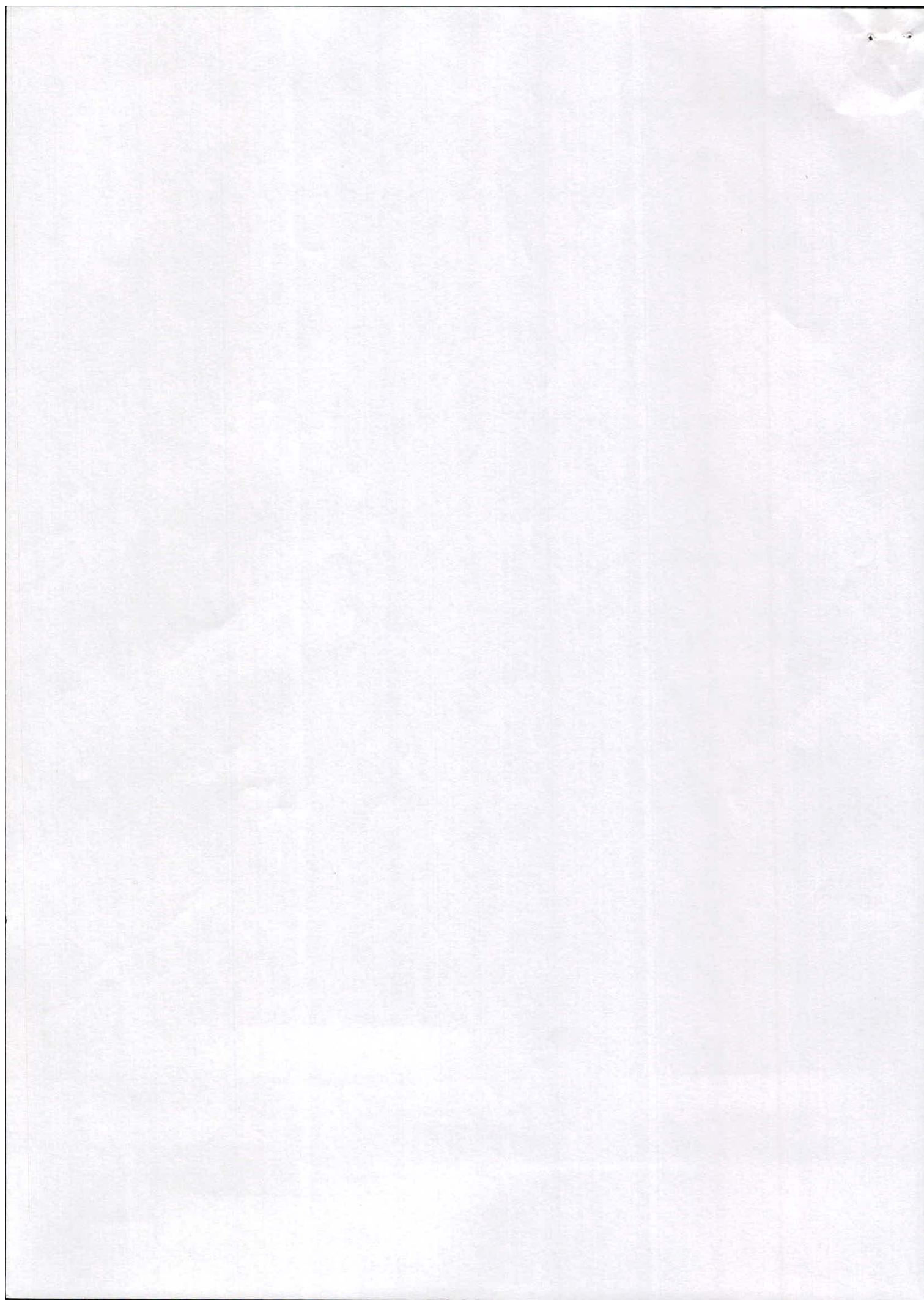
अथवा

(आ) समाचार लेखन के प्रकारों को स्पष्ट करते हुए समाचार की भाषा पर प्रकाश डालिए। (10)

प्रश्न6. (अ) वृत्तचित्र का अर्थ एवं उनके किन्हीं तीन प्रकारों की विवेचना कीजिए। (10)

अथवा

(आ) 'तथ्यों की सत्यता एवं शोध' तथा 'भाषा' वृत्तचित्र निर्माण प्रक्रिया के महत्वपूर्ण पहलू हैं। स्पष्ट कीजिए। (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Konkani Language and Literature (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-10

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions : 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.

2. प्रस्नां सामकार दरेकाचे गूण दाखयल्यात.

- Q. 1. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 16
 अ) शणै गोंयबाबाच्या इतिहासीक संदर्भाच्या साहित्याचेर देखीं सयत विस्कटावणी करात.
 आ) "शणै गोंयबाब तत्वगिन्यानाची बसका आशिल्लें साहित्य कोंकणी वाचकाक दिता." ह्या विधानाची पारखणी करात.
- Q. 2. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 14
 अ) जुवांव आगुस्तीन फेर्नांडीस हांणी कोंकणी तियात्राक दिल्ल्या योगदानां विशीं बरयात.
 आ) मंगळुरी मोडींत जाल्ल्या कोंकणी साहित्याचो उडटो नियाळ घेयात.
- Q. 3 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 10
 अ) "आकाशवाणी पणजी केंद्रान कोंकणी चळवळीक भोव मोलाचें योगदान दिलां." हें विधान देखीं सयत स्पश्ट करात.
 आ) कोंकणी प्रजेचो आवाज संघटणेच्या फुडारपणां खाला जाल्या राजभास चळवळीच्या आंदोलना विशीं बरयात.
- Q. 4 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. 10
 अ) "21 व्या शेंकड्यांतली कोंकणी कथा आशय विशयाचे नदरेन वेगळें पण घेवन येता." ह्या विधानाची पारखणी करात.
 आ) कोंकणी कवितेंत पडबिंबीत जाल्लीं सैमाचीं तरेकवार रूपां चित्रीत करात.
 इ) नाटककार पुंडलीक नायक हांणी नाटकाक दिल्ल्या योगदानां विशीं बरयात.
- Q. 5 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. 10
 अ) कोंकणींत जाल्ल्या अणकारीत साहित्याची म्हायती दियात.
 आ) कोंकणींतलें बाल साहित्य हाचेर बरयात.

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Indian Literature in English

Paper Code: ENG 602

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks assigned to each question.
- 3) Answer questions 1 and 2 in approximately 100 words each.
- 4) Answer questions 3 to 6 in approximately 400 words each.

Q 1. Write short notes on **any three** of the following:

(3x5= 15 marks)

- a. Jairaj in Mahesh Dattani's *Dance like a Man*.
- b. Significance of the title of Mahesh Dattani's *Dance like a Man*.
- c. Naranappa--- the anti-Brahmanical Brahmin in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- d. Shripati in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- e. Garudacharya in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.

Q 2. Write short notes on **any three** of the following:

(3x5= 15 marks)

- a. The 'fires' mentioned in the last line of Keki Daruwalla's "Boat-ride Along the Ganga"
- b. Use of Indian English in Ezekiel's "Goodbye Party for Miss Pushpa T.S."
- c. Women's empowerment through Eunice De Souza's "Transcend Self You Say"
- d. The 'Gods who roam freely' in Sujata Bhat's "A Different History".
- e. Divinity through Nature as seen in Tagore's "The Same Stream of Life that Runs through my Life"

Q.3. A. Mahesh Dattani's *Dance like a Man* critiques gender roles in a highly patriarchal social setting. Elaborate. (10 marks)

OR

B. How does Mahesh Dattani's *Dance like a Man* address the challenges of generational conflicts by highlighting the clash of values between the young and old? (10 marks)

Q4. A. Examine the themes of 'desire' and 'greed' portrayed in U. R. Ananthamurthy's *Samskara*. (10 marks)

OR

B. U. R. Ananthamurthy's *Samskara* holds a mirror to issues like casteism, ritualism and religious bigotry which result in the disintegration of community life. Do you agree? Elaborate with examples. (10 marks)

Q.5. A. "The Old Playhouse" by Kamla Das narrates a woman's loss of self in a stifling marriage by using the symbol of a deserted playhouse. Elucidate and illustrate. (10 marks)

OR

B. Arun Kolatkar's "The Bus" is a spiritual quest fraught with uncertainties and doubts through the trope of a bus journey. Elaborate and substantiate. (10 marks)

Q6. A. The themes of poverty and hunger are vividly presented by Jayant Mahapatra in "Hunger." Elucidate and illustrate from the poem. (10 marks)

OR

B. Explain how Tagore celebrates 'freedom' of all kinds in his poem "Where the mind is without fear..." (10 marks)

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Modern Europe (1815-1945)

Paper Code: HIS 603

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each.

3x5=15

- Explain the causes responsible for the failure of the Metternich system.
- Examine the political ideals of the reactionary forces.
- State the terms of the treaty of Frankfurt of 1870.
- Write a short note on 'Zolleverein'.
- Mention the objectives of 'Young Italy'.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each.

3x5=15

- Explain the term 'New Imperialism'.
- Describe the factors responsible for the failure of the League of Nations.
- Write a short note on the Beer Hall Putsch.
- Comment on the policy of Appeasement.
- Mention the reasons for the rise of USA and USSR as super powers after World War II.

Q.3. A) Analyse the main features of the Metternich system and assess its influence on the history of Europe.

10

OR

Q.3. B) Examine the consequences of the February Revolution of 1848.

Q.4. A) Describe the policy of Blood and Iron implemented by Bismark.

10

OR

Q.4. B) Explain the role of Giuseppe Garibaldi in the Unification of Italy.

Q.5. A) Analyse the causes responsible for New Imperialism.

10

OR

Q.5. B) Comment on the consequences of World War I.

Q.6. A) Elucidate on the domestic policy of Benito Mussolini.

10

OR

Q.6. B) Discuss the causes responsible for the outbreak of World War II.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Remote Sensing and GIS (Practical)

Paper Code: BABEDGP-10

[Duration: 4 Hours]

[Total Marks: 100]

Instruction: All questions are compulsory.
Figures to the right side indicates full marks.

Q.1 A) Define any five from the following

10

- i) Focal length and Fiducial marks
- ii) Base station and Flight line
- iii) Nadir Point and Photo Scale
- iv) Sidelap and Overlap
- v) GPS
- vi) Active and Passive remote sensing

B) Discuss stages of remote sensing with suitable diagram.

05

C) Calculate the following:

05

- i) Calculate the focal length of the aerial camera when the flying height is 4 Km. above sea level and the scale of the aerial photo is 1:15500.
- ii) The photo scale of the aerial photograph is 1:18000 and the focal length of the camera 250 mm. find out the flying height of the aircraft.

Q.2 Study of given aerial photogram and answer any five from following. 25

- a) Marginal Information
- b) Natural Vegetation
- c) Economic activities
- d) LU/LC distribution
- e) Transport and communication
- f) Geo-spatial association

Q.3 Answer any four of following 20

- a) Discuss the types remote sensing platforms with suitable diagram
- b) Elaborate the applications of remote sensing in disaster management.
- c) Explain the regions in the electro-magnetic region (EMS) with diagram
- d) Define the aerial photography and types with suitable diagrams
- e) Elaborate the GIS data models with suitable diagram.

Q.4 A) Elaborate the application GIS and RS in Geographic research. 10

B) Answer any three from the following. 15

- i) Discuss the advantages of remote sending.
- ii) Elaborate the various types of satellites with diagram.
- iii) Explain the types of aerial camera and photographic film with diagram
- iv) Define the remote sensing and Electro-magnetic Radiation (EMR) in detail.

Q.5 Journal and Viva (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Marathi

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-IX

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

1) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 250 शब्दांत लिहा.

(3X 5=15)

क) "दीर्घोत्तरी प्रश्न आणि वस्तुनिष्ठ प्रश्न या दोहोंत सुवर्णमध्य साधणारा प्रश्नप्रकार म्हणजे लघुत्तरी प्रश्न," या विधानावर साधक-बाधक चर्चा करा.

ख) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनाची संकल्पना स्पष्ट करून भाषाध्यापनात त्याची असलेली आवश्यकता पटवून द्या.

ग) शैक्षणिक निदानाची आवश्यकता काय आहे? योग्य उदाहरणांच्या आधारे स्पष्ट करा.

घ) लेखन दोषांची कारणे सांगून त्यांवरील उपायांवर चर्चा करा.

2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच विषयांवर प्रत्येकी सुमारे 100 शब्दांत टिपा लिहा.

(5X3 =15)

त) उच्चारण दोषांची कारणे

थ) मौखिक परीक्षेच्या मर्यादा

द) संविधान तक्त्याचे महत्त्व

ध) नैदानिक कसोटीची आवश्यकता

न) मूल्यमापन संकल्पना

प) प्रश्न-विश्लेषणाची आवश्यकता

28

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Konkani

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-X

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

सुचोवणी: सगळे प्रस्न अनिवार्य आसात.

प्र.१.सकयल दिल्ल्या खंयच्याय तीन प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार २५०

उतरांनी बरयात.

(३X५ = १५)

क) वाचन कौशल दोश वा उच्चारण कौशल दोश हातूंतलो खंयचोय एक विशय निवडून, त्या कौशल दोशां संबंदीतचीं कारणां बरोवन, ते दोश सुदारपा खातीर योग्य उपाय सुचयात.

ख) कोंकणी विशयाची लिखित प्रस्न पत्रिका तयार करपाचें तंत्र लक्षांत दवरून, नीलपत्रिकेचें म्हत्व सविस्तर मांडात.

ग) शिक्षणीक निदान आनी उपचारी शिक्षणाची संकल्पना स्पश्ट करून, तातूंतले शिक्षकाचे भुमिके संदर्भात मुद्दे मांडात.

घ) मौखीक परिक्षेचें भाशीक मुल्यांकनांतलें म्हत्व मांडून, मौखीक परिक्षे खातीर सर्जनशील अशे चार प्रस्न प्रकार सुचयात.

प्र.२. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय पांच प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार १००

उतरांनी बरयात.

(५X३=१५)

अ) लिखित परिक्षेच्या प्रस्न प्रकारांतले निबंदात्मक प्रस्न हे वस्तुनिष्ठ प्रस्नां परस कशे वेगळे आसतात, हें दाखोवंक तांच्यो तीन विशेशतायो बरयात.

आ) श्रवण कौशल दोशांचीं तीन कारणां बरोवन, ते दोश सुदारपा खातीर योग्य उपाय सुचयात.

इ) मौखीक मुल्यांकनाचे विद्यार्थ्यांक जावपी फायदे बरयात

ई) सतत सर्वसमावेशक मुल्यांकनाचें म्हत्व स्पश्ट करात.

उ) लिखित परिक्षेच्या प्रस्नांचें विश्लेशण करतना खंयचे मुद्दे लक्षांत दवरपाक जाय, हाचेर एक देख दिवन ते मुद्दे मांडात.

ऊ) लेखन कौशल दोश स्पश्ट करून, ते दोश सुदारपाक तीन उपाय सुचयात.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content English

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-VII

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

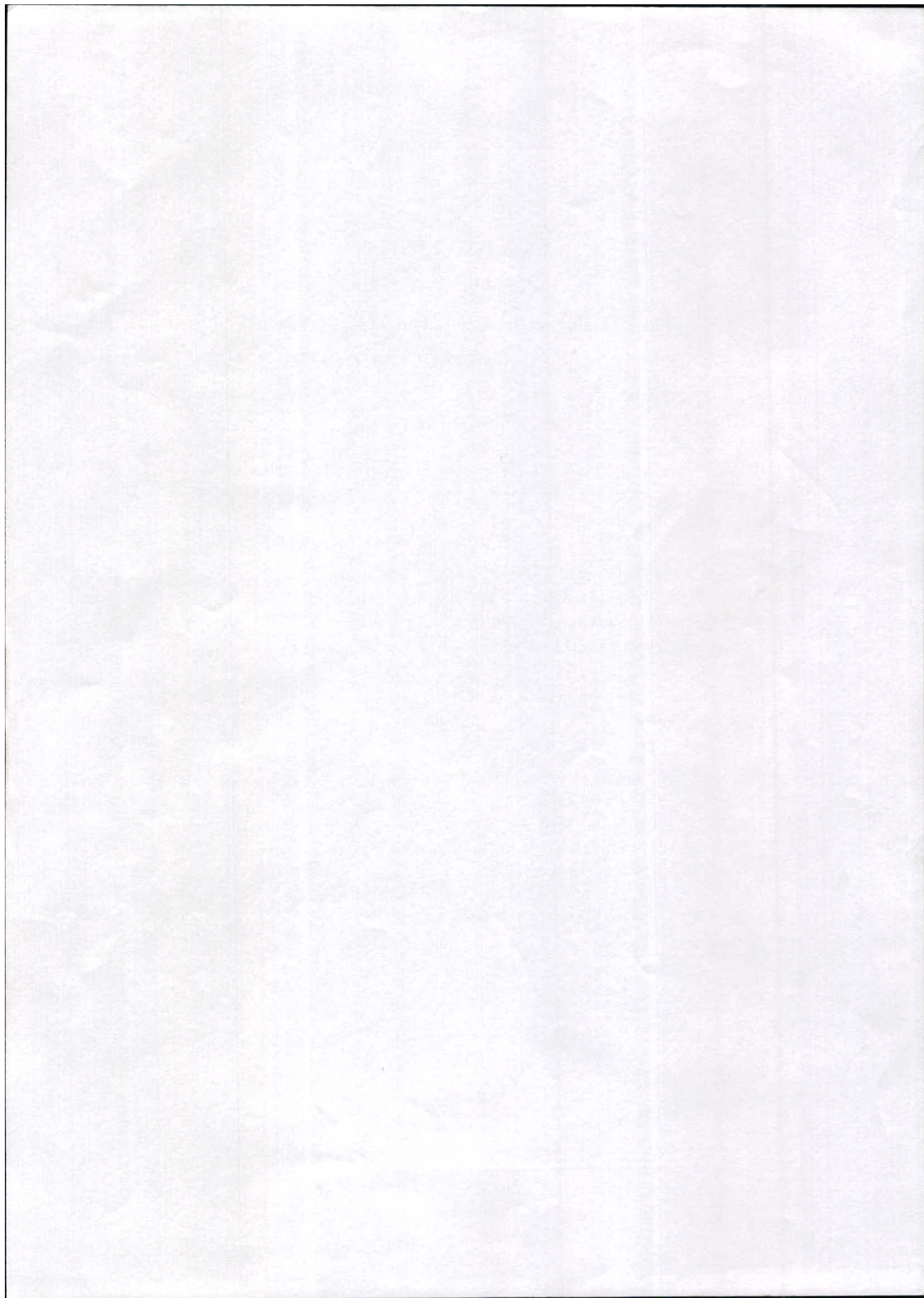
Instruction: All questions are compulsory

Q1. Answer any three of the following in about 200 words. (3x5=15)

- Elaborate on the status of the English Language in India.
- Discuss the importance of teaching letter writing at the high school level.
- State and explain the eight parts of speech with its function in English language learning.
- Discuss the importance of the Commutative Approach in English Language Teaching (ELT).

Q2. Write short notes on any five of the following in about 100 words each. (5x3=15)

- Functions of the organs of speech.
- Advantages of teaching book review in ELT.
- Teaching Active and Passive Voice to L2 Learners.
- Benefits of Participating in Seminars.
- Advantages of adopting the Learner-Centred Syllabus in ELT.
- Strategies to develop Creative Thinking.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Hindi

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-VIII

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

सूचना :- सभी प्रश्न अनिवार्य है।

प्रश्न १. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लगभग २५० शब्दों में लिखिए।

(3x5= 15)

- i) श्रवण दोष सम्बन्धी कारणों पर चर्चा कीजिए । एक जिम्मेदार शिक्षक के रूप में आप इन दोषों का निराकरण करने के लिए क्या कदम उठाओगे, उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए ।
- ii) मूल्यांकन से क्या तात्पर्य है? मूल्यांकन के तंत्रों का वर्णन अपने शब्दों में कीजिए ।
- iii) लिखित परीक्षा के प्रश्न प्रकार पर उदाहरणसहित चर्चा कीजिए।
- iv) निदानात्मक परीक्षण एवं उपचारात्मक शिक्षा एक ही सिक्के के दो पहलू हैं, इस विधान को उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए ।

प्रश्न २. निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर लगभग १०० शब्दों में लिखिए।

(5x3=15)

- i) वस्तुनिष्ठ प्रश्न प्रकार (किन्हीं तीन)
- ii) प्रात्यक्षिक परीक्षा के गुण
- iii) उपचारात्मक शिक्षण
- iv) भाषण कौशल की क्षमता के विकास के लिए उपाय (किन्हीं तीन)
- v) संविधान सारिणी के उद्देश्य
- vi) लेखन के उद्देश्य (किन्हीं तीन)

GOA UNIVERSITY

B.Sc/B.A./B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Inclusive Education

Paper Code: BSBAEDUCD09

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

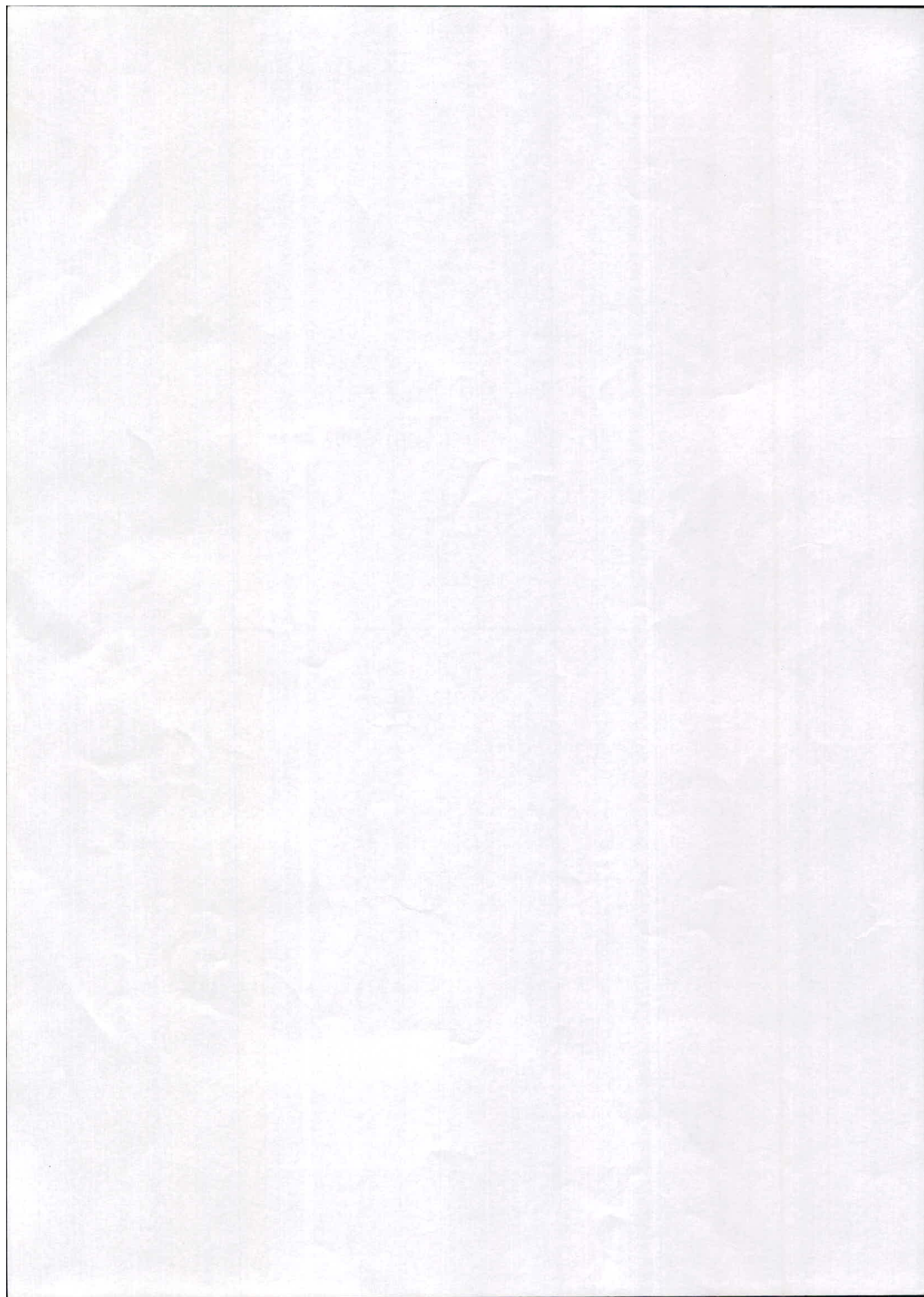
Instructions: All questions are compulsory

Q. 1. Answer any three of following in about 250 words. (3 X 5= 15)

- a) Why is it important for teachers in inclusive schools to be sensitized about the diverse needs of students?
- b) What are the various challenges to inclusion? Discuss with relevant examples.
- c) What are the key characteristics of cerebral palsy, and how can students with cerebral palsy be effectively supported in an inclusive classroom setting?
- d) Explain with relevant examples how alternative evaluation systems can be used for children with disability.

Q. 2. Answer any five of the following in about 100 words each. (5X 3= 15)

- a) Characteristics of autistic Children.
- b) Meaning of Normalization.
- c) Role of life skills resource rooms
- d) Principles of inclusive education.
- e) Muscular Dystrophy
- f) Co-curricular activities in an inclusive classroom.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content History

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-XI

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

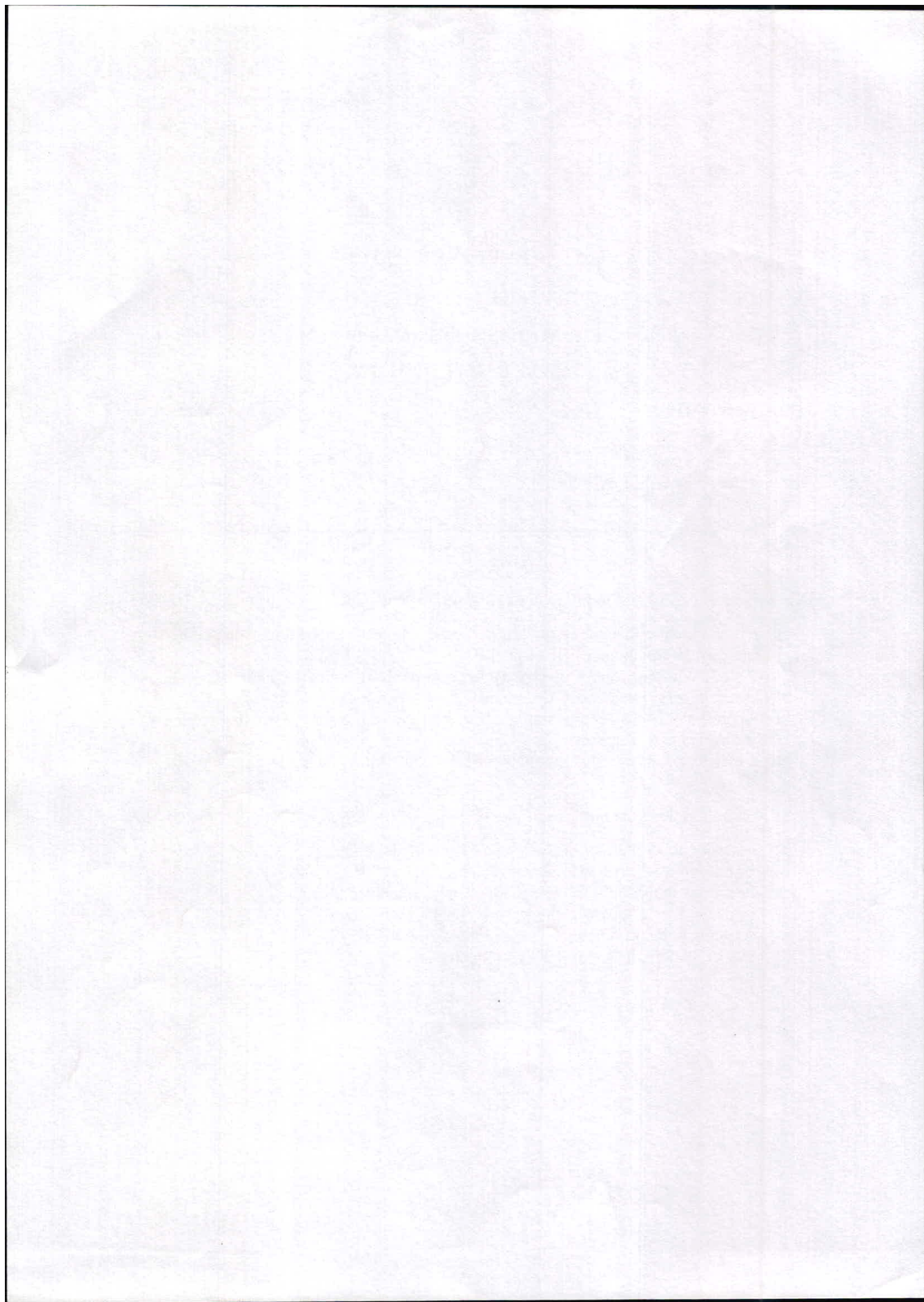
Instructions: Answer all the questions

Q I. Answer *any three* of the following in *250 words* each. (3x5 = 15)

- Discuss the purpose of lesson "The Emperor who gave up war" included in the standard VI text book of History.
- State five Instructional Objectives and corresponding evaluation activities for the lesson "Forest Society and Colonialism."
- Suggest any five teaching strategies that you as a teacher would use to teach lesson "From Trade to Territory".
- As History teacher, what instructional materials would you use to teach lesson "On Equality".

Q II. Write short notes on *any five* of the following in *100 words* each. (5x3 = 15)

- Instructional objectives of the lesson "The Mughal Empire".
- Purpose of the lesson "Panchayati Raj".
- One group activity for the lesson "Understanding Secularism".
- Evaluation techniques for the lesson "What is Democracy?"
- Teaching points of the lesson "Understanding Media".
- Aim of the lesson "Devotional path to Divine".

Paper Title: Methodology cum content Geography

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-XII

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instructions: i) All questions are compulsory

Q. 1. Answer any three of following in about 250 words.

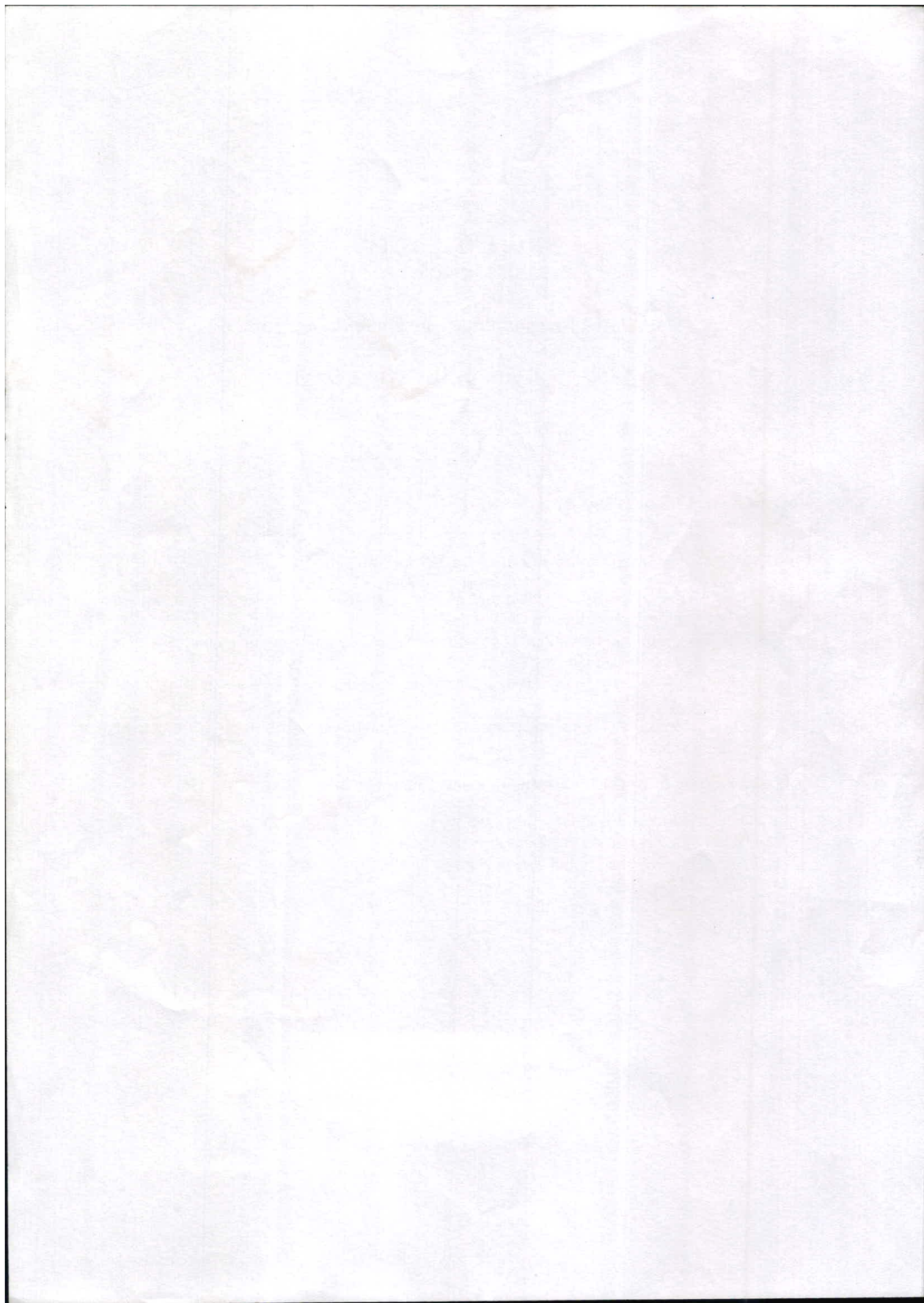
(3 X 5= 15)

- How can teachers effectively integrate community resources into Geography lessons to make learning more interactive and meaningful?
- Why is it important to align instructional objectives with learning outcomes in a Geography lesson on the Atmosphere?
- Explain the key steps involved in designing a blueprint for assessing a topic in Geography.
- Why is it important to use both formative and summative assessments in Geography teaching and learning?

Q. 2. Answer any five of the following in about 100 words each.

(5X 3= 15)

- Objectives for a lesson on "Biosphere."
- Merits of short answer questions.
- Characteristics of a good question paper
- Importance of Geography exhibition.
- Limitation of oral examination
- Qualities of effective Geography teacher

GOA UNIVERSITY
Taleigao Plateau, Goa
Programme of B.A. B.Ed Semester VIII
EXAMINATION OF APRIL 2025

REVISED

Instructions to Candidates:

1. Candidates are requested to be present at the place of examination fifteen minutes before the commencement of the examination.
2. Candidates are forbidden from taking any book, paper or copy material of any kind into the examination hall and any student found copying will be penalized.
3. Centre and place of examination will be the respective college.
4. Mobile phones, Bluetooth enabled gadgets, communication devices etc. are not allowed in the examination hall.
5. The written examination will be conducted in the following order:

Day and Date	Time	Paper
Saturday 19/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Guidance and Counselling ✓
Monday 21/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper VIII - History of Marathi Literature 1651 - 1818 ✓ Hindi Paper VIII - Hindi Sahitya - Ritikal ✓ Konkani Paper VIII - Functional Konkani (Part II) ✓ English Paper VIII - New Literatures in English ✓ History Paper VIII - History of Marathas ✓ Geography Paper VIII - Climatology and Oceanography ✓
Tuesday 22/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XIV - Grammar of Marathi Language Hindi Paper XIV - Sahityashastra Bhag II Konkani Paper XIV - Introduction to Konkani Linguistics (Part II) English Paper XIV - Writing for Media History Paper XIV - History of the United States of America (1861 - 1963) Geography Paper XIV - Agriculture Geography II

Wednesday 23/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper IX - Rasa - Theory and Literary Criticism ✓ Hindi Paper IX - Adhunik Hindi Gadya ✓ Konkani Paper IX - Novel as a Literary Form (Part II) ✓ English Paper IX - Twentieth Century British Literature ✓ History Paper IX - Towards Freedom (1905 - 1947) ✓ Geography Paper IX - Regional Development of India ✓
Thursday 24/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XV - Cultural Background of Goan Marathi Literature Hindi Paper XV - Hindi Vyakran Konkani Paper XV - Indian Poetics (Part II) English Paper XV - Modern Literary Theory History Paper XV - India since Independence Geography Paper XV - Regional Planning in India
Friday 25/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper X - Writing Skills for Media ✓ Hindi Paper X - Nibandh Evam Jansanchar ✓ Madhyam Lekhan Konkani Paper X - History of Konkani Language and Literature (Part II) ✓ English Paper X - Indian Literature in English ✓ History Paper X - History of Modern Europe (1815-1945) ✓
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	Geography Paper X (Practical) - Remote Sensing and GIS ✓
Saturday 26/04/2025	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XVI - Modern Marathi Literature: Marathi Historical Novel and Science Fiction Hindi Paper XVI - Rachanakar ka Vishesh Adhyayan - Mannu Bhandari Konkani Paper XVI - Study of Konkani Drama (Part II) English Paper XVI - Indian Diaspora Writing History Paper XVI - History of China (1839 - 1976)
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	Geography Paper XVI (Practical) - Quantitative Techniques in Geography II

Monday 28/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>Marathi/Konkani</u>
Tuesday 29/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>English/Hindi</u>
Wednesday 30/04/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: <u>Inclusive Education</u>
Saturday 03/05/2025	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of <u>History / Geography</u>

DATE: 24/03/2025

CONTROLLER OF EXAMINATIONS

GOA UNIVERSITY

B.Sc/B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Guidance and Counselling

Paper Code: BSBAEDUCD02

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instructions:-

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate the full marks to the questions.

I) Answer any **three** of the following in **200** words each. **(3x5=15)**

- a) What is Educational Guidance? Why do we need Educational Guidance?
- b) Explain the role of Home and School as agencies of guidance with appropriate examples.
- c) How can a teacher be a counselor in order to promote positive mental health? Explain briefly.
- d) 'Different skills play an important role in counseling', justify the statement.

II) Write short notes on any **five** of the following in **100** words each. **(5x3=15)**

- a) Relevance of the Interest test in guidance.
- b) Sources of career information.
- c) Merits of Eclectic counselling.
- d) Cognitive behavior test.
- e) Counselling for addiction to a virtual world.
- f) Professional ethics of a counsellor.

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed. Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Marathi: Literature 1651-1818

Paper Code: MAR 08

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे (३ X ५ = १५) लिहा.

१. शाहीर प्रभाकर यांच्या शाहिरी काव्याचे विशेष लिहा.
२. कवी श्रीधरांच्या 'पांडवप्रताप' या ग्रंथाचा परिचय करा.
३. 'शाहिरी कविता ही बहुजनाची कविता आहे.' असे का म्हटले जाते?
४. पंडिती काव्यनिर्मितीची प्रेरणा स्पष्ट करा.
५. कृष्णभट्ट बांदकर यांच्या लेखनाचे वेगळेपण लिहा.

प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे (३ X ५ = १५) लिहा.

१. 'पिटरपुराण' या ग्रंथाचा परिचय करा.
२. बखरीला 'ऐतिहा वृत्तकथन' असे का म्हटले जाते ?
३. आनंदतनय स्त्रियांचे व मुलांचे आवडते कवी का बनले ?

४. 'झुला' या गोमंतकीय वाङ्मयप्रकाराची माहिती द्या.

५. लावणी वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.३. अ. कलाकवी मुक्तेश्वर यांच्या वाङ्मयीन कर्तृत्वाचा आढावा घ्या. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.३. आ. पंडिती कविता म्हणजे काय ते सांगून पंडिती कवितेच्या गुणदोषांची चर्चा करा.

प्र.४. अ. लावणी व पोवाडा या काव्यप्रकारांचे सौंदर्य विशद करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.४. आ. पेशवेकालीन बखरीचा सविस्तर परिचय करा.

प्र.५. अ. संत सोहिरोबानाथ आंबिये यांच्या काव्यसंपदेचा परिचय करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.५. आ. ख्रिस्ती मराठी वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.६. अ. आज्ञापत्राचे वाङ्मयीन विशेष स्पष्ट करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.६. आ. आज्ञापत्रात आलेले 'वृत्ती आणि इनाम' धोरणाविषयी विवेचन करा.

अंचल को छोर दोऊ हाथन सो आढ़ो है।
पटकत पाँव होत पैजनी झुनुक रंच,
नेक-नेक नैनन तें नीर-कन काढ़ो है।

अथवा

- II निकासत म्यान ते मयूखै प्रलै भानु कैसी,
फारै तम तोम से गयंदन के जाल को।
लागति लपटि कंठ बैरिन के नागिन सी,
रुद्रहि रिझावै दै-दै मुंडन के माल को।
लाल छितिपाल छत्रसाल महाबाहुबली,
कहाँ लौ बखान करौ तेरी करवाल को।
प्रतिभट कटक कटीलै केते काटि-काटि
कालिका सी किलकि कलेऊ देति काल को (5)

- आ) i) कवि बिहारी के पदों का विवेचन कीजिए। (5)

अथवा

- ii) कवि देव के पदों का विवेचन कीजिए। (5)

4. अ) रीतिकालीन राजनीतिक एवं सांस्कृतिक परिवेश पर प्रकाश डालिए। (10)

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए। (5+5)

- I. रीतिबद्ध कवि।
- II. रीतिकालीन काव्य।

5. अ) रीतिमुक्त काव्य की प्रमुख प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए। (10)

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए। (5+5)

- I. कवि मतिराम का परिचय।
- II. कवि घनानंद का परिचय।

21

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed. Semester - VI / VIII

Paper Title: Hindi Sahitya: Ritikal

Paper Code: HNE-08

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)

- I. रीतिसिद्ध कवियों के काव्य का मुख्य विषय क्या था?
- II. रीतिकाल के धार्मिक परिवेश पर प्रकाश डालिए।
- III. कवि भूषण का परिचय दीजिए।
- IV. कवि घनानंद के काव्य में नायिका के विरह का वर्णन किस प्रकार हुआ है ?
- V. विरोधाभास अलंकार को उदाहरण सहित परिभाषित कीजिए।

2. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)

- I. रीतिमुक्त किन्ही दो कवियों का परिचय दीजिए।
- II. रीतिसिद्ध काव्यधारा की किसी एक विशेषता को स्पष्ट कीजिए।
- III. रीतिकाल की दरबारी संस्कृति का विवेचन कीजिए।
- IV. रीतिकालीन कवियों की प्रेम वर्णन पद्धति को स्पष्ट कीजिए।
- V. रीला छंद को उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए।

3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। (5)

। देखु 'पद्माकर' गोविन्द की अमित छवि,
संकर समेत विधि आनंद सों बाढ़ो है।
झिझिकत झूमत मुदित मुसुकात गहि,

6. अ) निम्नलिखित छंदों में से किन्हीं दो के लक्षण बताकर उदाहरण दीजिए । (5)

1. उपेन्द्रवज्रा
2. सवैया
3. चौपाई
4. हरिगीतिका

आ) निम्नलिखित अलंकारों में से किन्हीं दो के लक्षण बताकर उदाहरण दीजिए । (5)

1. प्रतीप
2. भ्रांतिमान
3. अपहनुति
4. मानवीकरण

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Functional Konkani (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-08

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

सुचोवण्यो : 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
2. प्रस्ना सामकार दरेकाचे गूण दाखयल्यात.

प्र. 1. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. **(16)**

- अ) रवींद्र भवन, काणकोण हांगा जावपी बाल साहित्य कार्यशाळेची आमंत्रणपत्रिका तयार करात.
- ब) प्रकाश फडते आपले व्हडले धुवेचें लग्न करता अशें समजून लग्नपत्रिकेचो नमुनो तयार करात.
- क) गोवा कला अकादेमी आनी कला आनी संस्कृती संचालनालया हाच्या जोडपालवान आयोजीत जावपी अखिल भारतीय संगीत संमेलनाची आमंत्रणपत्रिका तयार करात.

प्र. 2. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. **(14)**

- अ) कोंकणी सेवा केंद्र, कुडचडें वतीन वर्साचो कलाकार म्हूण पुरस्कार फाव जाल्ले खातीर आंतोनी दे दिवार हांचो सत्कार सुवाळो घडोवन हाडटा अश्या आशयाचें आमंत्रणपत्र तयार करात.
- ब) आशावादी प्रकाशना वतीन जावपी अणकार: तंत्रां आनी पद्दती ह्या विशया वयल्या एका दिसाच्या राष्ट्रीय परिस्वादाचें आमंत्रणपत्र तयार करात.
- क) कला अकादेमी, गोंय वर्सुकी नाट्यमहोत्सव घडोवन हाडटा अशा आशयाच्या आमंत्रणपत्राचो नमुनो तयार करात.

प्र. 3. सकयल दिल्ल्या दोनांय उताऱ्यांचें कोंकणींतल्या प्रमाण लेखनाच्या आनी भाशीक कुरवांच्या आदारान मुद्रीत शोधन (प्रूफ रिडींग) करात आनी उतारो निवळावन बरयात.

(10)

अ) निरोगी कुडींत निरोगी मनआसता. तशेंच ह्या टप्प्यांत भुरगीं चडशीं शिकतात जेन्ना तीं आपली सगळीं इंद्रियां आनी पुराय कुड मजेशीर गजाली करपाक वापरतात. देखून हांगा भलाय केक बरें खावपाच्यो आनी नितळसाण दवरपाच्यो संवयो तयार करप, सुरक्षेची जाणविकाय येवप, शिटुक आनी संवेदनशील लक्ष तयार करप तशेंच व्यायाम करप आनी तांच्या वेगवेगळ्या स्नायूंच्या गटांचो समन्वय सादप हाचेर लक्ष केंद्रीत केडां.

ब) शेतकाराची सकाळ फात्या पारार उदेता. आपल्या गोरवांची सारकी वासपूस घेतकच तों तांकां घेवन सेतांत वचपाक बायर सरता. नांगर चलयतना ताच्या आंगार धोतरा शिवाय कांयच आसना. शीं, वत, पावस हांची पर्वा करिनासतना ताचें काम चालूच आसता. शेतकार हो मनीस जातीचो खरोखुरो सेवक. तो मना फसून मनिस जातीची सेवा करता. शेतकाराचो विकास म्हणल्यारूच देशाचो विकास.

प्र. 4. अ) सकयल दिल्ल्या इंग्लीश उताऱ्याचो कोंकणींत अणकार करात.

(05)

It is rightly said that being disciplined is essential in life. When a person leads a disciplined life, they set an easy path to success. They will develop an approach to happiness and a beautiful future ahead. Being disciplined is the practice of having a scheduled daily routine which helps an individual to be punctual and hard-working.

ब) सकयल दिल्ल्या कोंकणी उताऱ्याचो इंग्लिशेंत अणकार करात. (05)

भारताचे पंतप्रधान पंडित जवाहरलाल नेहरू हांकां गुलाबाचें फूल खूब भावतालें. फुलांत ते भुरगेपण पळयताले. ते म्हणटाले, भुरगीं हीं फुलां भशेन. मोग दिवपी, मोग उक्तावपी आनी म्हणूनच म्हाका भुरगीं भावतात आनी फुलांय भावतात. ते आपले शेरवानीचेर सदांच तांबडें गुलाबाचें फूल लायताले. तांबडो गुलाब म्हणल्यार मोगाचें प्रतीक.

प्र. 5. सकयल दिल्ले मंत्रीपदांचे आनी हेर माहितीचे उतरावळीक पारीभाशीक उतरां बरयात. (खंयचींय धा)

(10)

1) Chief Minister	7) Education Minister
2) Public Servant	8) Supreme Court
3) Health Minister	9) Supreme Authority
4) Irrigation Minister	10) Welfare Minister
5) Minister for Foreign Affairs	11) Minister for Fisheries
6) Minister for Protocol	12) Power Minister

प्र. 6. अ) सकयल दिल्ल्या गिन्यानाच्या फाट्यांचीं भरीभाशीक उतरां बरयात. (खंयचींय पांच)

(05)

- 1) Accountancy
- 2) Computer Science
- 3) Oceanography
- 4) Philology
- 4) Biochemistry
- 5) Gynecology
- 6) Pediatrics

ब) सकयल दिल्ल्या उद्देग धंद्या विशींचे उतरावळीचीं पारिभाशीक उतरां बरयात.

(खंयचींय पांच)

(05)

- 1) Teacher 5) Engineer
2) Milkman 6) Artiste
3) Ironsmith 7) Fisherman
4) Washerman

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed. Semester - VI / VIII

Paper Title: New Literatures in English

Paper Code: ENG 601

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

- Instructions:
- i) All questions are compulsory.
 - ii) The figures to the Right indicate the Full Marks allotted to the questions.
 - iii) Answer questions I and II in approximately 100 words each.
 - iv) Answer questions III to VI in approximately 400 words each.

- I Write short notes on any **Three** of the following: (3X5=15)
- a) Discuss the influence of Pecola's parents on her psychological state in the novel *The Bluest Eye* by Toni Morrison.
 - b) Illustrate the power dynamics between Sidi, Baroka, and Lakunle in the play *The Lion and The Jewel* by Wole Soyinka.
 - c) Interpret how Morrison portrays childhood innocence and its destruction in the novel *The Bluest Eye*.
 - d) Shed light on the character of Soaphead Church in the novel *The Bluest Eye* by Toni Morrison.
 - e) Describe the use of Yoruba cultural elements in the play *The Lion and The Jewel* by Wole Soyinka.
- II Write short notes on any **Three** of the following: (3X5=15)
- a) Interpret how Hilarie Lindsay's *Barren Harvest* addresses social and emotional emptiness.
 - b) Describe the political and cultural significance of The Black Panthers in literature.
 - c) Summarize how Amiri Baraka's *At the National Black Assembly* critiques systemic racism.
 - d) Illustrate how colonial history is reflected in the poetry of Commonwealth writers.
 - e) Illustrate the significance of rebellion in Claude McKay's *If We Must Die*.

III

- A) Critically assess how *The Bluest Eye* explores the theme of racism within and outside the Black community particularly focusing on Pauline, Geraldine, and the Breedloves. (10)

OR

- B) Analyze the role of family and community in shaping individual identities in *The Bluest Eye*. (10)

IV

- A) Examine the significance of Baroka's character as "the lion" in the play. How does he use wisdom, cunning, and tradition to maintain his power over Ilujinle and outmanoeuvre Lakunle in the play *The Lion and The Jewel* by Wole Soyinka? (10)

OR

- B) Evaluate the role of Lakunle as a symbol of Western influence with reference to his attitude in the play *The Lion and The Jewel* by Wole Soyinka. (10)

V.

- A) Discuss how Sylvia Plath and Maya Angelou use poetry as a means of personal resistance and survival. (10)

OR

- B) Examine the role of irony and satire in Langston Hughes' *Dinner Guest: Me* and Paul Laurence Dunbar's *We Wear the Mask*. (10)

VI.

- A) Discuss the origins, key figures, and major themes of the Harlem Renaissance. How did poets reflect the ideals and struggles of this movement in their works? (10)

OR

- B) Examine the waves of feminism and their influence on literature. How do poets represent different phases of feminist thought in their poetry? (10)

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Marathas

Paper Code: HIS 601

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Answer sub-questions in questions 1 and 2 in not more than 100 words each.
3. Answer questions 3 to 6 in not more than 400 words each.
4. Figures to the right indicate maximum marks.

Q1 Answer any three of the following:

(3×5=15)

- a). Write on the importance of Sabhasad Bakhar.
- b). Discuss Shivaji-Shayista Khan episode.
- c). Evaluate the significance of Shivaji's sack of Surat (1664).
- d). Describe Sambhaji's campaign against Siddis of Janjira.
- e). Discuss the leadership of Tarabai in the Maratha war of Independence.

Q2 Answer any three of the following:

(3×5=15)

- a). Comment on the Treaty of 1719 signed by Balaji Vishwanath and Sayyid Hussain.
- b). State any two consequences of the Third Battle of Panipat.
- c). Describe the Internal trade during the rule of the Peshwas.
- d). Comment on the terms of the Treaty of Surat (1775).
- e). Discuss the Battle of Kharda (1795) and its outcome.

Q3 A. Elaborate on Shivaji's visit to Agra and his escape.

(10)

OR

B. Elaborate on the central administration of Shivaji.

Q4 A. Assess the Mughal-Maratha relations during the reign of Sambhaji. (10)

OR

B. Examine the role of Rajaram in the Maratha war of independence.

Q5 A. Describe the role of Bajirao I in the extension of Maratha power. (10)

OR

B. Analyse the causes for the defeat of the Marathas in the Third Battle of Panipat (1761).

Q6 A. Trace the political career of Peshwa Bajirao II. (10)

OR

B. Examine the causes for the downfall of the Marathas.

GOA UNIVERSITY**B.A.B.Ed Semester - VI / VIII****Paper Title: Climatology and Oceanography****Paper Code: BABEDGP-08****[Duration: 2 Hours]****[Total Marks: 70]****Instructions: 1) All Questions are Compulsory****2) Figures to the Right Indicate Full Marks.****3) Draw Diagrams Wherever Necessary.****4) Use of Stencil is Allowed.****1. Write short notes on any three of the following within 100 words.****(3x5 = 15)**

- i) Composition of Atmosphere
- ii) Inversion of temperature.
- iii) Local winds.
- iv) Jet Stream.
- v) Ocean currents.

2. Answer any three of the following in 100 words.**(3x5 = 15)**

- a) Significance of Climatology.
- b) Distribution of temperature.
- c) Air masses.
- d) Characteristics of Tropical cyclones.
- e) Ocean salinity

3. A) Explain in detail the elements and factors controlling weather and climate. 10

OR

B) Define the wind, types and its global pattern. 10

4. A) Discuss the factors affecting temperature distribution. 10

OR

B) Discuss the types and spatio-temporal patterns of precipitation. 10

5. A) Explain the global pressure variations and its linkages with the wind belts. 10

OR

B) Write a detailed note of types of winds. 10

6. A) Discuss the classical and recent views on the origin of Indian Monsoon. 10

OR

B) Discuss the factors controlling salinity of the ocean. 10

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Rasa Theory and Literary Criticism

Paper Code: MAR 09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks:70]

Q 1. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

- अ. विभावाचा त्याच्या प्रकारांसह परिचय करून द्या.
- आ. शांतरसाचे स्वरूप सांगा.
- इ. समीक्षेत आस्वादन या पायरीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ई. समीक्षेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- उ. काकांच्या जीवावर बेतलेला कोणताही एक प्रसंग लिहा.

Q 2 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

- अ. रसनिष्पत्तीत अनुभावाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- आ. रसाचे कार्य कोणते ते लिहा.
- इ. समीक्षकाकडे संवेदनशीलता असावी असे का म्हटले जाते?
- ई. समीक्षेत मूल्यमापन ही पायरी का महत्त्वाची ठरते?
- उ. तीर्थाटनाच्या अनुषंगाने लेखकाने सांगितलेल्या आठवणींपैकी कोणतीही एक आठवण सांगा.

10

आ) भट्टनायक आणि अभिनवगुप्त यांनी सांगितलेली रसविषयक मते सविस्तरपणे लिहा.

10

आ) समीक्षकाचे व्यक्तिमत्त्व कोणकोणत्या गुणांनी परिपूर्ण असावे ते विस्ताराने सांगा.

10

आ) आस्वादक समीक्षेचे स्वरूप विशद करा.

10

आ) 'बालकाण्ड' मधून तत्कालीन समाजाचे दर्शन कसे घडते ते सोदाहरण सांगा.

[Total Marks: 70]

Q3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भों सहित व्याख्या कीजिए।

05

i) 'चलो, अच्छा हुआ। अब और ज्यादा घूमा करेंगे। और इसी चबूतरे पर 'आकर सो जाया करेंगे। हम सिर के नीचे कपड़े का थान रख लिया करेंगे, तुम अपनी सन्दूकची रख लिया करना।'

अथवा

ii) 'बस, लौट आयी। तेरे घर नहीं आती तो नहीं आती। अब आ गयी तो तुम्हें कैसे छोड़ जाऊँ! ... यह जिन्दगानी तो तेरे साथ ही काटूंगी, आगे देखा जायेगा।'

आ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

05

i) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक के शीर्षक की सार्थकता पर प्रकाश डालिए।

अथवा

ii) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक के संदर्भ में मंचीयता का विवेचन कीजिए।

Q4. अ) हिंदी के आँचलिक उपन्यासों का विवेचन कीजिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

$$5+5=10$$

i) प्रेमचंदपूर्व हिंदी कहानियाँ ।

ii) कमलेश्वर का कहानी संसार।

Q5. अ) भारतेन्दु युगीन हिंदी निबंधों को रेखांकित कीजिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

i) शुक्ल युगीन हिंदी निबंधों की विशिष्टता।

ii) हजारीप्रसाद द्विवेदी और उनके निबंध।

Q6. अ) प्रसाद युगीन हिंदी नाटकों पर प्रकाश डालिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

i) मध्ययुगीन लोक रंगमंच।

ii) नाटककार सुरेन्द्र वर्मा।

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Novel as a Literary Form (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

- सुचोवण्यो:**
1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
 2. प्रस्ना सामकार दरेकाचे गूण दिल्यात.

प्र. 1. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (16)

- अ. "दिसवड्याच्या आशेन गांवचो लोक शेतांचे म्हत्व विसरता". ह्या विधानाचेर देखीं सयत उजवाड घालात.
आ. पर्यावरणाचे नदरेंतल्यान 'अच्छेव' कादंबरेचो नियाळ करात.

प्र. 2. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (14)

- अ. 'अच्छेव' कादंबरेंतल्या म्हत्वाच्या घडणुकांचेर बरयात.
आ. नानू आनी मानुयेलाच्या मतभेदा विशीं वर्णन करात.

प्र. 3. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (10)

- अ. 'अच्छेव' कादंबरेंतल्या निमण्या प्रसंगाचेर तुमचे विचार खोलायेन बरयात.
आ. बाबुसो हें एक नकारात्मक पात्र ते विशीं तुमचीं मतां मांडात.

प्र. 4. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नांची जाप बरयात. (10)

- अ. कोळंब गांवांच्या फुडारां खातीर सांवळ्या मास्तरान केल्या संघर्शाची काणी तुमच्या उतरांनी बरयात.
आ. रुक्मीण आनी पंडरीन घेतिल्या निर्णयाचे परिणाम कादंबरेंत कशे तरेन दिसता तें बरयात.

प्र. 5. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोन वाक्यांचे संदर्भा सयत स्पश्टीकरण

बरयात.

(10)

अ. "ना रे बाप्पो फांल्यां रोवणी"

आ. "मास्तर, फुलां आनी कित्याक? कर्माक"

इ. "फांल्यां कितें पयशे पडपाचे आसा दिसता पुता"

ई. "सगल्या गणपतींक पावतल्यो?"

प्र. 6. टिपो बरयात (खंयच्योय दोन)

(10)

अ. आबूचें पात्र चित्रण

आ. कादंबरेंतलो धालामांड

इ. देवकीची परिस्थिती

ई. केंसराचो संघर्श

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Twentieth Century British Literature

Paper Code: ENG 603

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Answer sub-questions in Q.1 and Q.2 in approximately 150 words each.
- 3) Answer Q.3 to Q.6 in approximately 400 words each.
- 4) Figures to the right indicate maximum marks allotted to the question.

Q1. Write short notes on any **THREE** of the following: (3x5=15)

- a) Hopkins' sonnet *The Windhover*, written in his signature sprung rhythm captures a sensuous experience and a moral reflection. Elucidate.
- b) What images does Rosenberg use to convey the sense of isolation and alienation felt by a soldier in a battlefield in his poem *Break of Day in the Trenches*?
- c) Are characters like Vladimir, Estragon, Pozzo and Lucky relevant today? Why?
- d) What does the tree symbolise in *Waiting for Godot*?
- e) Who were the Imagists? What role did they play in the modernist movement.

Q2. Write short notes on any **THREE** of the following: (3x5=15)

- a) An important theme of *Candida* is the hollowness of male superiority. Why?
- b) In act 3 of *Candida*, Marchbanks, while talking to James Morell, says, 'only that I've been making a fool of myself here in private whilst you have been making a fool of yourself in public'. Explain why he says this.
- c) The windmill incident and its significance in George Orwell's *Animal Farm*.

- d) The role and significance of Moses in George Orwell's *Animal Farm*.
- e) Examine briefly **two** important features of existential theory.

Q3.

- A) T. S. Eliot's *The Love Song of J. Alfred Prufrock* is a song of frustration and passion, timidity and emotional conflict; it articulates the ennui and boredom of city life and its agonising loneliness. Discuss with quotes and illustrations. (10)

OR

- B) To what metaphorical journey does Yeats' *Sailing to Byzantium* refer? Explain with quotes and illustrations from the text of the poem. (10)

Q4.

- A) The Nobel citation for the prize awarded to Shaw said "for his work which is marked by both idealism and humanity, its stimulating satire often being infused with a singular poetic beauty" Discuss with illustrations from *Candida*. (10)

OR

- B) *Waiting for Godot* is about an absent protagonist who seems to be continuously "evolving alongside us into the unforeseeable future." – Mary Bryden. Examine with quotes and illustrations. (10)

Q5.

- A) *Animal Farm* is an extremely political novella. Using satirical allegory, what message does George Orwell want to convey? (10)

OR

- B) What kind of a novella is *Animal Farm*? Why does Orwell use this particular technique? (10)

Q6. A) Write an essay on the impact of the world wars on the literature of the 20th century.

(10)

OR

- B) "Life is not a series of gig lamps symmetrically arranged; life is a luminous halo...." this quote is from Virginia Woolf's essay, 'Modern Fiction' in *The Common Reader*, 1925. What method is she rejecting and which one is she advocating for the craft of fiction. Discuss with examples.

(10)

GOA UNIVERSITY**B.A.B.Ed Semester - VI / VIII****Paper Title: Towards Freedom (1905-1947)****Paper Code: HIS 602****[Duration: 2 Hours]****[Total Marks: 70]**

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each.**3x5=15**

- Explain the main reasons for the Partition of Bengal in 1905.
- What was the role of Dr. Annie Besant in the freedom movement of India.
- State the main causes that led to the growth of Communalism in India during British rule.
- Assess Bhagat Singh's contribution to the revolutionary movement in India.
- Mention the main provisions of the Gandhi-Irwin Pact.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each.**3x5=15**

- Explain the Lahore Session of 1940.
- Briefly describe the impact of World War II on India's freedom movement.
- State the reasons for the failure of the August offer of 1940.
- Comment on the impact of the Red Fort trials.
- Mention the main provisions of the Indian Independence Act of 1947.

Q.3. A) Examine the Swadeshi and Boycott movement of 1905 and its impact.**10****OR****Q.3. B) Trace the history of the Muslim League and the Hindu Mahasabha.****Q.4. A) Explain the events that led to the Non-Cooperation Movement and its outcome.****10****OR****Q.4. B) Write an essay on the Civil Disobedience Movement from 1930-32.**

Q.5. A) Analyse the role of Jinnah from 1940 in the creation of Pakistan.

10

OR

Q.5. B) Comment on the Cripps proposal and give reasons for its failure.

Q.6. A) Elucidate on the Quit India Movement and its Impact.

10

OR

Q.6. B) Explain the Cabinet Mission plan.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Regional Developmental of India

Paper Code: BABEDGP-09

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions: 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate maximum marks.

3. Use of stencils is allowed.

Q. 1. Write on any THREE of the following.

15

- a) Concepts of disparity.
- b) Development region.
- c) Transportation disparities in North East India
- d) Regional inequality.
- e) Metropolitan region.

2. Write on any THREE of the following:

15

- a) Multi-level planning.
- b) Indian Suez canal
- c) Antarctica expeditions.
- d) Multipurpose project.
- e) Anand Dairy farming

3. A) Examine the regional disparities of Jharkhand.

10

OR

3. X) Disparity and development are two faces of a coin justify.

10

4. A) Describe the issues associated with water disputes. 10

OR

4. X) Examine the merits of Bastar plateau in tribal development plan. 10

5. A) Discuss on the advantages of Mumbai metropolitan region 10

OR

5. X) Give and account of the futuristic plans of Konkan railway corporation 10

6. A) Examine the significance of Antarctica expeditions. 10

OR

6. X) Write on the merit and demerits of river linking projects. 10

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Writing Skills for Media

Paper Code: MAR 10

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

प्र. १ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

१५

१. चित्रपट परीक्षणातील साहित्यिक घटक विशद करा.
२. दैनंदिन वृत्तपत्रात वाचकांच्या पत्रव्यवहाराचे महत्त्व अधोरेखित करा.
३. मुद्रितशोधनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
४. वाचकांचा पत्रव्यवहाराचे स्वरूप विशद करा.
५. ग्रंथ परीक्षण करताना कोणत्या प्रमुख बाबींचा विचार केला जातो?

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

१५

१. मुद्रितशोधनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही आठ खुणा सांगून त्यांचा अर्थ स्पष्ट करा.
२. भाषांतर म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार विशद करा.
३. संपादन कार्याची परिचय करा.
४. पटकथेचे मुख्य घटक कोणते आहेत?
५. ग्रंथ परीक्षकाच्या अंगी कोणते महत्वाचे गुण असायला हवेत?

प्र. ३. अ. तुम्हाला आवडलेल्या कोणत्याही एका नाटकाचे परीक्षण लिहा.

१०

किंवा

आ. तुम्ही वाचलेल्या कोणत्याही एका ग्रंथाचे परीक्षण लिहा.

प्र.४. अ. तुमच्या गावातील रस्त्यांची झालेली दुर्दशा याविषयी तक्रार करणारे पत्र दैनिक उजाला मधील वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा. ०५

किंवा

आ. 'नोकरी भरतीत वाढता भ्रष्टाचार' हा दैनिक 'सत्यम' मधून प्रसिध्द झालेले लेख आवडला, त्याविषयी प्रतिक्रिया व्यक्त करणारे पत्र वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा.

ब. पुढे दिलेल्या मूळ उताऱ्याच्या आधारे त्या खालील मुद्रित उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा. ०५

मूळ उतारा -

बिले आपल्या मातापित्यांचे सहावे अपत्य होते. त्यातील दोन अपत्ये अल्प वयातच निवर्तली. आईवडील पुत्रप्राप्तीसाठी आसुसलेले होते. भुवनेश्वरी देवीनी एक वर्ष भगवान शंकराचे सोमवार व्रत पाळले होते. विश्वनाथ दत्त यांची एक वृद्ध आत्या वाराणसीत राहत होती. ती रोज वीरेश्वराच्या मंदिरात जाऊन विश्वनाथ दत्त यांना पुत्रप्राप्ती व्हावी यासाठी देवाला साकडे घालायची. योग्य वेळी भुवनेश्वरी देवी गर्भवती झाल्या. एके रात्री त्यांना स्वप्नात खुद्द वीरेश्वर शिवाने दर्शन दिले आणि त्यांच्यापोटी जन्म घेण्याची इच्छा व्यक्त केली. म्हणूनच या बालकाचा जन्म शुकमुनी सारखा पवित्र होता.

मुद्रित उतारा -

बीले आपल्या मातापित्यांचे सहावे अपत्य होते. त्यातील दोन अपत्ये अल्प वयातच निवर्तली. आईवडील पुत्रप्राप्तीसाठी आसुसलेले होते भुवनेश्वरी देवीनी एक वर्ष भगवान शंकराचे सोमवार व्रत पाळले होते. विश्वनाथदत्त यांची एक वृद्ध आत्या वाराणसीत राहत होती. ती रोज वीरेश्वराच्या मंदिरात जाऊन विश्वनाथ दत्त यांना पुत्र प्राप्ती व्हावी यासाठी देवाला साकडे घालायची. योग्य वेळी भुवनेश्वरी देवी गर्भवती झाल्या. एक रात्री त्यांना स्वप्नात खुद्द वीरेश्वर शीवाने दर्शन दिले आणि त्यांच्यापोटी जन्म घेण्याची इच्छा व्यक्त केली. म्हणूनच या बालकाचा जन्म शूकमुनी सारखा पवित्र होता.

प्र.५ अ. 'दिपज्योती' या मासिकाचे शीर्षकपृष्ठ अनुक्रमणिकेसह तयार करा. १०

किंवा

ब. पुढील कथानकाच्या आधारे पटकथा लिहा.

एक छोटा मुलगा आपल्या घराजवळील एका वृद्ध वृद्धाश्रमातील व्यक्तीला रोज भेटायला जातो.....त्या वृद्धाचे जीवन एकटेपणाने व्यतीत होत होते.....एक दिवस मुलागा त्याच्याशी हास्य योगाचे महत्त्व पटवून

देतो.....हळूहळू दोघेही एकमेकांचे चांगले मित्र होतात..... वृद्ध व्यक्तीला त्याच्या शेवटच्या वयात एक नवीन मित्र मिळाला आणि मुलाला त्याच्या जीवनाचे महत्त्व समजते.

प्र.६ पुढील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा

१०

Mahatmaji was real leader of men and he led the people. He never played to the gallery or cared to secure cheers from the crowd. Indeed more than at any time, today, there is an urgent need to understand the message of Bapu. He believed in work and according to him, life should be one, of ceaseless activity. He never believed in the maxim that 'ends justify the means.' If only he lived for another quarter of a century he would have established international peace based upon his philosophy of life. Because once he said, "No nation belongs to itself, every nation belongs to the world. I want my country to be free so that it might die to serve the cause of humanity."

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Nibandh Evam Jansanchar Madhyam Lekhan

Paper Code: HNE-10

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

प्रश्न 1. निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर 500-600 शब्दों में निबंध लिखिए-(15)

- I. मेरा प्रिय साहित्यकार।
- II. करत-करत अभ्यास के, जड़मति होत सुजान !
- III. यदि मैं गोवा का मुख्यमंत्री होता....
- IV. गोवा में बढ़ती दुर्घटनाएँ।
- V. पुस्तक वाचन बनाम इलेक्ट्रॉनिक मीडिया।

प्रश्न 2. (अ) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए-

(12)

- I. वृत्तचित्र लेखन के उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए।
- II. समाचारों के विभिन्न स्रोतों की संक्षिप्त चर्चा कीजिए।
- III. प्रूफ के विभिन्न प्रकार कौन-कौन से हैं?
- IV. 'साक्षात्कार' किसे कहते हैं? समझाइए।
- V. आत्म समीक्षा से आप क्या समझते हैं और इसकी आवश्यकता क्यों होती है?

(आ) प्रूफ पठन के निम्नलिखित चिह्नों के अर्थ बताइए:

(03)

- I. Δ
- II. # more
- III. ?/
- IV. ∇
- V. \equiv
- VI. \sim

प्रश्न3.(अ) साक्षात्कारकर्ता के गुणों पर प्रकाश डालिए।

(10)

अथवा

(आ) साक्षात्कार के तत्वों की विस्तार से विवेचना कीजिए।

(10)

प्रश्न4.(अ) पुस्तक समीक्षक के गुणों को स्पष्ट करते हुए प्रभाववादी समीक्षा की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए।

(10)

अथवा

(आ) पुस्तक समीक्षा की प्रक्रिया को क्रम से समझाइए।

(10)

प्रश्न5. (अ) समाचार लेखन के चरणों का उल्लेख करते हुए सूत्रोल्लेख एवं आमुख तत्व को स्पष्ट कीजिए। (10)

अथवा

(आ) समाचार लेखन के प्रकारों को स्पष्ट करते हुए समाचार की भाषा पर प्रकाश डालिए। (10)

प्रश्न6. (अ) वृत्तचित्र का अर्थ एवं उनके किन्हीं तीन प्रकारों की विवेचना कीजिए। (10)

अथवा

(आ) 'तथ्यों की सत्यता एवं शोध' तथा 'भाषा' वृत्तचित्र निर्माण प्रक्रिया के महत्वपूर्ण पहलू हैं। स्पष्ट कीजिए। (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Konkani Language and Literature (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-10

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions : 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.

2. प्रस्नां सामकार दरेकाचे गूण दाखयल्यात.

- Q. 1. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 16
 अ) शणै गोंयबाबाच्या इतिहासीक संदर्भाच्या साहित्याचेर देखीं सयत विस्कटावणी करात.
 आ) "शणै गोंयबाब तत्वगिन्यानाची बसका आशिल्लें साहित्य कोंकणी वाचकाक दिता." ह्या विधानाची पारखणी करात.
- Q. 2. सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 14
 अ) जुवांव आगुस्तीन फेर्नांडीस हांणी कोंकणी तियात्राक दिल्ल्या योगदानां विशीं बरयात.
 आ) मंगळुरी मोडींत जाल्ल्या कोंकणी साहित्याचो उडटो नियाळ घेयात.
- Q. 3 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय एका** प्रस्नाची जाप बरयात. 10
 अ) "आकाशवाणी पणजी केंद्रान कोंकणी चळवळीक भोव मोलाचें योगदान दिलां." हें विधान देखीं सयत स्पश्ट करात.
 आ) कोंकणी प्रजेचो आवाज संघटणेच्या फुडारपणां खाला जाल्या राजभास चळवळीच्या आंदोलना विशीं बरयात.
- Q. 4 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. 10
 अ) "21 व्या शेंकड्यांतली कोंकणी कथा आशय विशयाचे नदरेन वेगळें पण घेवन येता." ह्या विधानाची पारखणी करात.
 आ) कोंकणी कवितेंत पडबिंबींत जाल्लीं सैमाचीं तरेकवार रूपां चित्रीत करात.
 इ) नाटककार पुंडलीक नायक हांणी नाटकाक दिल्ल्या योगदानां विशीं बरयात.
- Q. 5 सकयल दिल्ल्या **खंयच्याय दोन** प्रस्नांच्यो जापो बरयात. 10
 अ) कोंकणींत जाल्ल्या अणकारीत साहित्याची म्हायती दियात.
 आ) कोंकणींतलें बाल साहित्य हाचेर बरयात.

इ) बारदेसी आनी साश्टी मोडींत निर्माण जाल्ल्या कोंकणी साहित्यीक वावरा विशीं थोडे भितर बरयात.

Q. 6 सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोनांचेर टिपो बरयात.

10

- अ) कोंकणीची कारवारी मोडी
- आ) कोंकणी भाशा प्रचार सभा, केरळ
- इ) कोंकणी एकांकी
- ई) कोंकणीतलीं प्रवास वर्णनां

GOA UNIVERSITY

B.A. B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Indian Literature in English

Paper Code: ENG 602

[Duration: 2:00 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks assigned to each question.
- 3) Answer questions 1 and 2 in approximately 100 words each.
- 4) Answer questions 3 to 6 in approximately 400 words each.

Q 1. Write short notes on any three of the following:

(3x5= 15 marks)

- a. Jairaj in Mahesh Dattani's *Dance like a Man*.
- b. Significance of the title of Mahesh Dattani's *Dance like a Man*.
- c. Naranappa--- the anti-Brahmanical Brahmin in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- d. Shripati in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- e. Garudacharya in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.

Q 2. Write short notes on any three of the following:

(3x5= 15 marks)

- a. The 'fires' mentioned in the last line of Keki Daruwalla's "Boat-ride Along the Ganga"
- b. Use of Indian English in Ezekiel's "Goodbye Party for Miss Pushpa T.S."
- c. Women's empowerment through Eunice De Souza's "Transcend Self You Say"
- d. The 'Gods who roam freely' in Sujata Bhat's "A Different History".
- e. Divinity through Nature as seen in Tagore's "The Same Stream of Life that Runs through my Life"

Q.3. A. Mahesh Dattani's *Dance like a Man* critiques gender roles in a highly patriarchal social setting. Elaborate. (10 marks)

OR

B. How does Mahesh Dattani's *Dance like a Man* address the challenges of generational conflicts by highlighting the clash of values between the young and old? (10 marks)

Q4. A. Examine the themes of 'desire' and 'greed' portrayed in U. R. Ananthamurthy's *Samskara*. (10 marks)

OR

B. U. R. Ananthamurthy's *Samskara* holds a mirror to issues like casteism, ritualism and religious bigotry which result in the disintegration of community life. Do you agree? Elaborate with examples. (10 marks)

Q.5. A. "The Old Playhouse" by Kamla Das narrates a woman's loss of self in a stifling marriage by using the symbol of a deserted playhouse. Elucidate and illustrate. (10 marks)

OR

B. Arun Kolatkar's "The Bus" is a spiritual quest fraught with uncertainties and doubts through the trope of a bus journey. Elaborate and substantiate. (10 marks)

Q6. A. The themes of poverty and hunger are vividly presented by Jayant Mahapatra in "Hunger." Elucidate and illustrate from the poem. (10 marks)

OR

B. Explain how Tagore celebrates 'freedom' of all kinds in his poem "Where the mind is without fear..." (10 marks)

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Modern Europe (1815-1945)

Paper Code: HIS 603

[Duration: 2 Hours]

[Total Marks: 70]

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each.

3x5=15

- Explain the causes responsible for the failure of the Metternich system.
- Examine the political ideals of the reactionary forces.
- State the terms of the treaty of Frankfurt of 1870.
- Write a short note on 'Zollverein'.
- Mention the objectives of 'Young Italy'.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each.

3x5=15

- Explain the term 'New Imperialism'.
- Describe the factors responsible for the failure of the League of Nations.
- Write a short note on the Beer Hall Putsch.
- Comment on the policy of Appeasement.
- Mention the reasons for the rise of USA and USSR as super powers after World War II.

Q.3. A) Analyse the main features of the Metternich system and assess its influence on the history of Europe.

10

OR

Q.3. B) Examine the consequences of the February Revolution of 1848.

Q.4. A) Describe the policy of Blood and Iron implemented by Bismark.

10

OR

Q.4. B) Explain the role of Giuseppe Garibaldi in the Unification of Italy.

Q.5. A) Analyse the causes responsible for New Imperialism.

10

OR

Q.5. B) Comment on the consequences of World War I.

Q.6. A) Elucidate on the domestic policy of Benito Mussolini.

10

OR

Q.6. B) Discuss the causes responsible for the outbreak of World War II.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Remote Sensing and GIS (Practical)

Paper Code: BABEDGP-10

[Duration: 4 Hours]

[Total Marks: 100]

Instruction: All questions are compulsory.

Figures to the right side indicates full marks.

Q.1 A) Define any five from the following

10

- i) Focal length and Fiducial marks
- ii) Base station and Flight line
- iii) Nadir Point and Photo Scale
- iv) Sidelap and Overlap
- v) GPS
- vi) Active and Passive remote sensing

B) Discuss stages of remote sensing with suitable diagram.

05

C) Calculate the following:

05

- i) Calculate the focal length of the aerial camera when the flying height is 4 Km. above sea level and the scale of the aerial photo is 1:15500.
- ii) The photo scale of the aerial photograph is 1:18000 and the focal length of the camera 250 mm. find out the flying height of the aircraft.

Q.2 Study of given aerial photogram and answer any five from following. 25

- a) Marginal Information
- b) Natural Vegetation
- c) Economic activities
- d) LU/LC distribution
- e) Transport and communication
- f) Geo-spatial association

Q.3 Answer any four of following 20

- a) Discuss the types remote sensing platforms with suitable diagram
- b) Elaborate the applications of remote sensing in disaster management.
- c) Explain the regions in the electro-magnetic region (EMS) with diagram
- d) Define the aerial photography and types with suitable diagrams
- e) Elaborate the GIS data models with suitable diagram.

Q.4 A) Elaborate the application GIS and RS in Geographic research. 10

B) Answer any three from the following. 15

- i) Discuss the advantages of remote sending.
- ii) Elaborate the various types of satellites with diagram.
- iii) Explain the types of aerial camera and photographic film with diagram
- iv) Define the remote sensing and Electro-magnetic Radiation (EMR) in detail.

Q.5 Journal and Viva (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Marathi

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-IX

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

1) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 250 शब्दांत लिहा.

(3X 5=15)

क) "दीर्घोत्तरी प्रश्न आणि वस्तुनिष्ठ प्रश्न या दोहोंत सुवर्णमध्य साधणारा प्रश्नप्रकार म्हणजे लघुत्तरी प्रश्न," या विधानावर साधक-बाधक चर्चा करा.

ख) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनाची संकल्पना स्पष्ट करून भाषाध्यापनात त्याची असलेली आवश्यकता पटवून द्या.

ग) शैक्षणिक निदानाची आवश्यकता काय आहे? योग्य उदाहरणांच्या आधारे स्पष्ट करा.

घ) लेखन दोषांची कारणे सांगून त्यांवरील उपायांवर चर्चा करा.

2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच विषयांवर प्रत्येकी सुमारे 100 शब्दांत टिपा लिहा.

(5X3 =15)

त) उच्चारण दोषांची कारणे

थ) मौखिक परीक्षेच्या मर्यादा

द) संविधान तक्त्याचे महत्त्व

ध) नैदानिक कसोटीची आवश्यकता

न) मूल्यमापन संकल्पना

प) प्रश्न-विश्लेषणाची आवश्यकता

28

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Konkani

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-X

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

सुचोवणी: सगळे प्रस्न अनिवार्य आसात.

प्र.१.सकयल दिल्ल्या खंयच्याय तीन प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार २५०

उतरांनी बरयात.

(३X५ = १५)

क) वाचन कौशल दोश वा उच्चारण कौशल दोश हातूंतलो खंयचोय एक विशय निवडून, त्या कौशल दोशां संबंदीतचीं कारणां बरोवन, ते दोश सुदारपा खातीर योग्य उपाय सुचयात.

ख) कोंकणी विशयाची लिखित प्रस्न पत्रिका तयार करपाचें तंत्र लक्षांत दवरून, नीलपत्रिकेचें म्हत्व सविस्तर मांडात.

ग) शिक्षणीक निदान आनी उपचारी शिक्षणाची संकल्पना स्पश्ट करून, तातूंतले शिक्षकाचे भुमिके संदर्भांत मुद्दे मांडात.

घ) मौखीक परिक्षेचें भाशीक मुल्यांकनांतलें म्हत्व मांडून, मौखीक परिक्षे खातीर सर्जनशील अशे चार प्रस्न प्रकार सुचयात.

प्र.२. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय पांच प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार १००

उतरांनी बरयात.

(५X३=१५)

अ) लिखित परिक्षेच्या प्रस्न प्रकारांतले निबंदात्मक प्रस्न हे वस्तुनिष्ठ प्रस्नां परस कशे वेगळे आसतात, हें दाखोवंक तांच्यो तीन विशेशतायो बरयात.

आ) श्रवण कौशल दोशांचीं तीन कारणां बरोवन, ते दोश सुदारपा खातीर योग्य उपाय सुचयात.

इ) मौखीक मुल्यांकनाचे विद्यार्थ्यांक जावपी फायदे बरयात

ई) सतत सर्वसमावेशक मुल्यांकनाचें म्हत्व स्पश्ट करात.

उ) लिखित परिक्षेच्या प्रस्नांचें विश्लेशण करतना खंयचे मुद्दे लक्षांत दवरपाक जाय, हाचेर एक देख दिवन ते मुद्दे मांडात.

ऊ) लेखन कौशल दोश स्पश्ट करून, ते दोश सुदारपाक तीन उपाय सुचयात.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content English

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-VII

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instruction: All questions are compulsory

Q1. Answer any three of the following in about 200 words. (3x5=15)

- a) Elaborate on the status of the English Language in India.
- b) Discuss the importance of teaching letter writing at the high school level.
- c) State and explain the eight parts of speech with its function in English language learning.
- d) Discuss the importance of the Commutative Approach in English Language Teaching (ELT).

Q2. Write short notes on any five of the following in about 100 words each. (5x3=15)

- a) Functions of the organs of speech.
- b) Advantages of teaching book review in ELT.
- c) Teaching Active and Passive Voice to L2 Learners.
- d) Benefits of Participating in Seminars.
- e) Advantages of adopting the Learner-Centred Syllabus in ELT.
- f) Strategies to develop Creative Thinking.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content Hindi

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-VIII

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

सूचना :- सभी प्रश्न अनिवार्य है।

प्रश्न १. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लगभग २५० शब्दों में लिखिए।

(3x5= 15)

- i) श्रवण दोष सम्बन्धी कारणों पर चर्चा कीजिए। एक जिम्मेदार शिक्षक के रूप में आप इन दोषों का निराकरण करने के लिए क्या कदम उठाओगे, उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए।
- ii) मूल्यांकन से क्या तात्पर्य है? मूल्यांकन के तंत्रों का वर्णन अपने शब्दों में कीजिए।
- iii) लिखित परीक्षा के प्रश्न प्रकार पर उदाहरणसहित चर्चा कीजिए।
- iv) निदानात्मक परीक्षण एवं उपचारात्मक शिक्षा एक ही सिक्के के दो पहलू हैं, इस विधान को उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए।

प्रश्न २. निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर लगभग १०० शब्दों में लिखिए।

(5x3=15)

- i) वस्तुनिष्ठ प्रश्न प्रकार (किन्हीं तीन)
- ii) प्रात्यक्षिक परीक्षा के गुण
- iii) उपचारात्मक शिक्षण
- iv) भाषण कौशल की क्षमता के विकास के लिए उपाय (किन्हीं तीन)
- v) संविधान सारिणी के उद्देश्य
- vi) लेखन के उद्देश्य (किन्हीं तीन)

GOA UNIVERSITY

B.Sc/B.A,B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Inclusive Education

Paper Code: BSBAEDUCD09

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instructions: All questions are compulsory

Q. 1. Answer **any three** of following in about 250 words. (3 X 5= 15)

- a) Why is it important for teachers in inclusive schools to be sensitized about the diverse needs of students?
- b) What are the various challenges to inclusion? Discuss with relevant examples.
- c) What are the key characteristics of cerebral palsy, and how can students with cerebral palsy be effectively supported in an inclusive classroom setting?
- d) Explain with relevant examples how alternative evaluation systems can be used for children with disability.

Q. 2. Answer **any five** of the following in about 100 words each. (5X 3= 15)

- a) Characteristics of autistic Children.
- b) Meaning of Normalization.
- c) Role of life skills resource rooms
- d) Principles of inclusive education.
- e) Muscular Dystrophy
- f) Co-curricular activities in an inclusive classroom.

03

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: Methodology cum content History

Paper Code: BSBAEDUM 07&08-XI

[Duration: 1 Hours]

[Total Marks: 30]

Instructions: Answer all the questions

Q I. Answer *any three* of the following in **250 words** each.

(3x5 = 15)

- Discuss the purpose of lesson "The Emperor who gave up war" included in the standard VI text book of History.
- State five Instructional Objectives and corresponding evaluation activities for the lesson "Forest Society and Colonialism."
- Suggest any five teaching strategies that you as a teacher would use to teach lesson "From Trade to Territory".
- As History teacher, what instructional materials would you use to teach lesson "On Equality".

Q II. Write short notes on *any five* of the following in **100 words** each.

(5x3 = 15)

- Instructional objectives of the lesson "The Mughal Empire".
- Purpose of the lesson "Panchayati Raj".
- One group activity for the lesson "Understanding Secularism".
- Evaluation techniques for the lesson "What is Democracy?"
- Teaching points of the lesson "Understanding Media".
- Aim of the lesson "Devotional path to Divine".

